

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 18. huhtikuuta 2018
(OR. en)

7959/18
ADD 9

Toimielinten välinen asia:
2018/0092 (NLE)

WTO 63
SERVICES 12
COASI 80

EHDOTUS

Lähettiläs:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	COM(2018) 193 final – LIITE 4 – OSA 2/3
Asia:	LIITE asiakirjaan Ehdotus neuvoston päätökseksi Euroopan unionin ja Japanin välisen talouskumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2018) 193 final – LIITE 4 – OSA 2/3.

Liite: COM(2018) 193 final – LIITE 4 – OSA 2/3

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 18.4.2018
COM(2018) 193 final

ANNEX 4 – PART 2/3

LIITE

asiakirjaan

Ehdotus neuvoston päätökseksi

**Euroopan unionin ja Japanin välisen talouskumppanuussopimuksen allekirjoittamisesta
Euroopan unionin puolesta**

LIITE II

TULEVIA TOIMENPITEITÄ KOSKEVAT VARAUMAT

Euroopan unionin luettelo

Ylähuomautukset

1. Euroopan unionin luettelossa esitetään 8.12 ja 8.18 artiklan mukaisesti varaumat, joita Euroopan unioni on esittänyt sellaisten tulevien toimenpiteiden osalta, jotka eivät ole seuraavien velvoitteiden mukaisia:
 - a) 8.7 tai 8.15 artikla;
 - b) 8.8 tai 8.16 artikla;
 - c) 8.9 tai 8.17 artikla;

d) 8.10 artikla; tai

e) 8.11 artikla.

2. Osapuolen varaumat eivät rajoita osapuolten GATS-sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

3. Jokainen varauma sisältää seuraavat osat:

a) 'toimialalla' tarkoitetaan yleistä toimialaa, jolla varauma tehdään;

b) 'osa-alalla' tarkoitetaan tiettyä toimialaa, jolla varauma tehdään;

c) 'toimialaluokalla' tarkoitetaan soveltuvien osien varauman kattamaa, CPC- tai ISIC Rev 3.1 -luokituksen mukaista toimintaa tai osapuolen varaumassa nimenomaisesti muutoin kuvattua toimintaa;

d) 'varauman tyypillä' tarkoitetaan 1 kohdassa tarkoitettua velvoitetta, jonka osalta varauma tehdään;

- e) 'kuvauksessa' määritellään varauman kattaman toimialan, osa-alan tai toimintojen soveltamisala; ja
- f) 'voimassa olevissa toimenpiteissä' yksilöidään, avoimuussyistä, voimassa olevat toimenpiteet, joita sovelletaan varauman kattamaan toimialaan, osa-alaan tai toimintoihin.

- 4. Varauman tulkinnassa otetaan huomioon varauman kaikki osat. Osa "kuvaus" on etusijalla kaikkiin muihin osiin nähden.
- 5. Euroopan unionin tasolla tehtyä varaumaa sovelletaan Euroopan unionin toimenpiteeseen ja Euroopan unionin jäsenvaltion toimenpiteeseen keskustasolla sekä valtion toimenpiteeseen Euroopan unionin jäsenvaltiossa, paitsi jos varaumassa suljetaan pois jokin Euroopan unionin jäsenvaltio. Euroopan unionin jäsenvaltion tekemää varaumaa sovelletaan valtion toimenpiteeseen keskustasolla tai alueellisella, tai paikallishallinnon tasolla kyseisessä jäsenvaltiossa. Belgian varaumia sovellettaessa keskustaso kattaa liittovaltion hallinnon sekä alueiden ja kuntien hallinnot, koska niillä kaikilla on yhtäläinen lainsäädäntövalta. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden varaumia sovellettaessa hallinnon aluetasolla tarkoitetaan Suomessa Ahvenanmaata.

6. Tätä luetteloa sovelletaan ainoastaan Euroopan unionin alueisiin 1.3 artiklan 1 alakohdan a alakohdan mukaisesti, ja sillä on merkitystä ainoastaan Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden ja Japanin välisissä kauppasuhteissa. Se ei vaikuta Euroopan unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.
7. Jäljempänä olevaan luetteloon ei sisälly pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, teknisiin standardeihin tai lupavaatimuksiin ja -menettelyihin liittyviä toimenpiteitä, elleivät ne ole 8.7, 8.8, 8.15 ja 8.16 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn tai kansallisen kohtelun rajoituksia. Kyseisiä toimenpiteitä (esim. toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteet, tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys sekä syrjimättömät vaatimukset, joiden mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla) sovelletaan joka tapauksessa, vaikka niitä ei mainittaisi luettelossa.

8. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Japanin luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu kuin jäsenvaltiossa SEUT-sopimuksen nojalla tai minkä tahansa sen johdosta hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, myönnetään seuraaville:

- i) luonnolliset henkilöt tai Euroopan unionin jäsenvaltion asukkaat; tai
- ii) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

Tällainen kansallinen kohtelu myönnetään oikeushenkilöille, jotka on perustettu tai muulla tavoin järjestetty jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti ja joiden kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on jäsenvaltiossa, mukaan lukien oikeushenkilöt, jotka ovat Japanin luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden omistuksessa tai määräysvallassa.

9. Tässä liitteessä ”ISIC Rev. 3.1” tarkoittaa kaikkia toimialoja koskevaa kansainvälistä toimialaluokitusstandardia sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 4, ISIC Rev. 3.1, 2002).
10. Selvyyden vuoksi todetaan, että syrjimättömät toimenpiteet eivät ole 8.7 ja 8.15 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn rajoituksia seuraavien osalta:
- a) toimenpide, joka edellyttää infrastruktuurin omistuksen erottamista kyseisen infrastruktuurin kautta tarjottavien tavaroiden tai palvelujen omistuksesta tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi esimerkiksi, energia-, liikenne- ja televiestintäalalla;
 - b) toimenpide, jolla rajoitetaan omistuksen keskittymistä tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi;
 - c) toimenpide, jolla pyritään varmistamaan luonnonvarojen ja ympäristön säilyminen ja suojelu, mukaan luettuina rajoitukset, jotka koskevat käyttöoikeuksien saatavuutta, määrää ja laajuutta, sekä keskeyttämisen tai kiellon määrääminen;
 - d) toimenpide, jolla rajoitetaan myönnettävien lupien määrää teknisten tai fyysisten rajoitusten, kuten televiestintätaajuuksien, vuoksi; tai

- e) toimenpide, jossa edellytetään, että tietyllä prosenttiosuudella yrityksen osakkeenomistajista, omistajista, osakkaista tai johtajista on pätevyys harjoittaa esimerkiksi lakimiehen tai kirjanpitäjän ammattia tai että he toimivat tällaisessa ammatissa.

11. Meriliikenteen kabotaasiin vaikuttavia toimenpiteitä ei luetella tässä luettelossa, sillä ne jätetään 8 luvun B jakson soveltamisalan ulkopuolelle 8.6 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti ja 8 luvun C jakson ulkopuolelle 8.14 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

12. Jäljempänä olevassa varaumaluettelossa käytetään seuraavia lyhenteitä:

EU	Euroopan unioni, mukaan lukien kaikki sen jäsenvaltiot
AT	Itävalta
BE	Belgia
BG	Bulgaria
CY	Kypros
CZ	Tšekki
DE	Saksa
DK	Tanska
EE	Viro
EL	Kreikka
ES	Espanja

FI	Suomi
FR	Ranska
HR	Kroatia
HU	Unkari
IE	Irlanti
IT	Italia
LT	Liettua
LU	Luxemburg
LV	Latvia
MT	Malta
NL	Alankomaat
PL	Puola
PT	Portugali
RO	Romania
SE	Ruotsi
SI	Slovenia
SK	Slovakia
UK	Yhdistynyt kuningaskunta

Varaumaluettelot

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Varauma nro 2 – Asiantuntijapalvelut – lakiasiaainpalvelut

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut – terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti

Varauma nro 4 – Liike-elämän palvelut – tutkimus- ja kehittämispalvelut

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut – kiinteistöalan palvelut

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut – vuokraus- tai leasingpalvelut

Varauma nro 7 – Liike-elämän palvelut – perintä- ja luottotietopalvelut

Varauma nro 8 – Liike-elämän palvelut – työnvälityspalvelut

Varauma nro 9 – Liike-elämän palvelut – turvallisuus- ja etsiväpalvelut

Varauma nro 10 – Liike-elämän palvelut – muut liike-elämän palvelut

Varauma nro 11 – Televiestintä

Varauma nro 12 – Rakennustyöt

- Varauma nro 13 – Jakelupalvelut
- Varauma nro 14 – Koulutuspalvelut
- Varauma nro 15 – Ympäristöpalvelut
- Varauma nro 16 – Finanssipalvelut
- Varauma nro 17 – Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelut
- Varauma nro 18 – Matkailu ja siihen liittyvät palvelut
- Varauma nro 19 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut
- Varauma nro 20 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut
- Varauma nro 21 – Maatalous, kalastus ja vesi
- Varauma nro 22 – Energiaan liittyvä toiminta
- Varauma nro 23 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Toimiala: Kaikki toimialat:

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Suosituimmuuskohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Suoritevaatimusten kiello

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Kaupallinen läsnäolo

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

EU: Kansallisella tai paikallisella tasolla yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottavat palvelut voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille toiminnanharjoittajille.

Yleishyödyllisiä palveluja on muun muassa seuraavilla aloilla: tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut, tekniset testaus- ja analysointipalvelut, ympäristöön liittyvät palvelut, terveyspalvelut, liikennepalvelut ja eri liikennemuotojen liitännäispalvelut. Yksinoikeudet tällaisiin palveluihin annetaan usein yksityisille toimijoille, esimerkiksi viranomaisilta toimiluvan saaneille toimijoille, sisällyttämällä niihin erityisiä palveluvelvoitteita. Koska yleishyödyllisiä palveluita tarjotaan usein myös keskustasoa alemmalla tasolla, yksityiskohtainen ja tyhjentävä alakohtainen luettelointi ei ole käytännöllistä. Tätä varaumaa ei sovelleta televiestintään eikä tietokonepalveluihin ja niihin liittyviin palveluihin.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeutta hankkia ja omistaa kiinteistöjä Ahvenanmaalla ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten antamaa lupaa on rajoitettu. Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden ja kaikkien yritysten sijoittautumisoikeutta ja elinkeino-oikeutta ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten antamaa lupaa on rajoitettu.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Ahvenanmaan maanhankintalaki (3/1975), § 2 ja
Ahvenanmaan itsehallintolaki (1144/1991), § 11

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu,
Suoritevaatimusten kieltäminen, Ylempi johto ja hallitukset:

FR: Sijoittautumismuodot – raha- ja varainhoitolain L151-1 ja R153-1 §:n mukaan
ulkomaiset sijoitukset Ranskassa raha- ja varainhoitolain § R153-2:ssa luetelluilla sektoreilla
edellyttävät talousministerin ennakkohyväksyntää.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Raha- ja varainhoitolaki, § L151-1 ja R153-1

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

FR: Sijoittautumismuodot – ulkomaalaisomistusta on rajoitettu hiljattain yksityistetyissä yrityksissä Ranskan hallituksen tapauskohtaisesti määrittelemiin osuuksiin yleisölle tarjottavista osakkeista. Tietyn kaupallisen, teollisen tai käsiteollisen toiminnan käynnistäminen edellyttää erityisvaltuutusta, jos toimitusjohtajalla ei ole pysyvää oleskelulupaa.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

HU: Kaupallisen läsnäolon muotona on oltava rajavastuuyhtiö, osakeyhtiö tai edustusto. Sijoittautuminen ensiksi sivuliikkeenä on sallittu vain finanssipalvelujen osalta.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Tiettyyn taloudelliseen toimintaan, joka liittyy valtion omaisuuden tai muun julkisen omaisuuden hyödyntämiseen tai käyttöön, edellytetään toimilupia koskevan lain mukaisesti myönnetty toimilupa.

Kaupallisissa yhtiöissä, joissa valtion tai kunnan pääomaosuus on suurempi kuin 50 prosenttia, transaktioiden toteuttaminen yhtiön käyttöomaisuuden käyttämiseksi sellaisen sopimuksen tekemiseen, joka koskee osakkuuden tai vuokraoikeuden hankkimista, yhteistä toimintaa, luottoa tai saamisten turvaamista taikka aiheuttaa vekseleistä syntyviä velvollisuuksia, edellyttää yksityistämismääräyksen tai muun kansallisen tai alueellisen elimen lupaa sen mukaan, mikä niistä on toimivaltainen viranomaisena. Tätä varauksetta ei sovelleta kaivostoimintaan ja louhintaan, joihin sovelletaan erillistä liitteen 8-B liitteessä I olevassa Euroopan unionin luettelossa esitettyä varauksetta.

IT: Hallituksella voi olla tiettyjä erityisvaltuuksia yrityksissä, jotka toimivat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla sekä tietyissä strategisesti tärkeissä toiminnoissa energia-, liikenne- ja viestintäalalla. Tämä koskee kaikkia oikeushenkilöitä, jotka toteuttavat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeitä pidettäviä toimia, ei pelkästään yksityistettyjä yhtiöitä.

Jos puolustus tai kansallinen turvallisuus ovat vakavasti uhattuina, hallituksella on seuraavat erityisvaltuudet:

- i) asettaa ehtoja osakkeiden hankinnalle;

- ii) veto-oikeus päätöksiin, jotka koskevat erityistoimenpiteitä kuten toimintojen siirtoja, sulautumisia, hajautumisia ja muutoksia; tai
- iii) hylätä osakkeiden hankkiminen, jos ostaja pyrkii saamaan sellaisen pääoman omistustason, joka todennäköisesti vaikuttaa puolustukseen tai kansalliseen turvallisuuteen.

Asianomaisen yhtiön on ilmoitettava pääministerin kansliaan kaikista päätöksistä, toimista tai transaktioista (kuten toimintojen siirrot, sulautumiset, hajautumiset ja muutokset tai lopettamiset), jotka liittyvät strategiaan varoihin energia-, liikenne- ja viestintäalalla. Erityisesti on ilmoitettava Euroopan unionin ulkopuolisten luonnollisten tai oikeushenkilöiden tekemistä hankinnoista, joiden avulla kyseinen henkilö saa määräysvallan yhtiössä.

Pääministeri voi käyttää seuraavia erityisvaltuuksia:

- i) veto-oikeus kaikkiin päätöksiin, toimiin ja transaktioihin, jotka aiheuttavat poikkeuksellista vakavan haitan uhkaa yleiselle turvallisuudelle ja verkkojen ja toimitusten toimivuudelle;
- ii) asettaa erityisiä ehtoja yleisen edun turvaamiseksi; tai
- iii) hylätä hankinnan valtion oleellisia etuja uhkaavissa erityisissä riskitapauksissa.

Perusteet todellisen tai poikkeuksellisen uhkan arvioimiseksi sekä ehdot ja menettelyt erityisvaltuuksien käyttämiselle on vahvistettu lainsäädännössä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Laki 56/2012 erityisvaltuuksista yhtiöissä, jotka toimivat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla sekä energia-, liikenne- ja viestintäalalla ja

Pääministerin asetus DPCM 253, 30.11.2012, puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeiden toimintojen määrittelystä.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu,

Suosituimmuuskohtelu, Suoritevaatimusten kieltäminen, Ylempi johto ja hallitukset:

LT: Kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeät yritykset, joiden omistusoikeuden on kuuluttava valtiolle (pääoman osuus, joka voi olla kotimaisten tai ulkomaisten luonnollisten henkilöiden omistuksessa kansallisten turvallisuusetujen mukaisesti, kun on kyse investoinneista kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti merkittäviin yrityksiin, toimialoihin ja toimintoihin, sekä menettelyt ja perusteet potentiaalisten kansallisten sijoittajien ja potentiaalisten yritysten vaatimustenmukaisuuden määrittelemiseksi jne.).

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeitä yrityksiä ja laitoksia sekä Liettuan tasavallan kansallisen turvallisuuden varmistamisen kannalta muita tärkeitä yrityksiä koskeva laki, 10.10.2002, nro IX-1132 (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 30.6.2016 lailla nro XII-1272).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Ylempi johto ja hallitukset:

SE: Perustajia, ylemmää johtoa ja hallituksia koskevia syrjiviä vaatimuksia, kun Ruotsin lainsäädäntöön sisällytetään uusia oikeusmuotoja.

b) Kiinteistöjen hankinta

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

HU: Valtion omaisuuden hankinta

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HU: Ulkomaisten oikeushenkilöiden ja muualla asuvien luonnollisten henkilöiden mahdollisuus hankkia viljelysmaata, mukaan lukien viljelysmaan hankintaa koskeva hyväksyntämenettely.

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Vuonna 2013 annettu laki CXXII maatalous- ja metsämaan luovuttamisesta (II luku (§ 6–36) ja IV luku (§ 38–59)) ja

Vuonna 2013 annettu laki CCXII maatalous- ja metsämaan luovuttamisesta vuonna 2013 annettuun lakiin CXXII liittyvistä siirtymätoimenpiteistä ja tietyistä säännöksistä (IV luku (§ 8–20)).

LV: Japanin tai kolmannen maan kansalaisten mahdollisuus hankkia maaseutumaata, mukaan lukien maaseutumaan hankintaa koskeva hyväksyntämenettely.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LV: Laki maan yksityistämisestä maaseutualueilla, 28, 29 ja 30 §.

SK: Ulkomaiset yritykset tai luonnolliset henkilöt eivät saa hankkia maatalous- ja metsämaata tai tiettyä muuta maata (esim. luonnonvarat, järvet, joet ja julkiset tiet) kunnan rakennetun alueen rajojen ulkopuolelta. Avoimuuden vuoksi luonnonvarojen suojelua ja hyödyntämistä koskevassa laissa nro 44/1988 säädetty maankäytön sääntely ei ole vaatimustenvastainen toimenpide tämän sopimuksen allekirjoitusajankohtana.

Voimassa olevat toimenpiteet:

SK: Laki nro 229/1991 maan ja muun maatalousomaisuuden omistamisen sääntelystä;

Slovakian tasavallan perustuslaki 460/1992;

Laki nro 180/1995 eräistä maanomistusjärjestelyjä koskevista toimenpiteistä;

Laki nro 202/1995 ulkomaanvaluutasta;

Laki nro 503/2003 maan omistusoikeuden palauttamisesta;

Metsälaki nro 326/2005; ja

Laki nro 140/2014 maatalousmaan omistusoikeudesta.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa –
Markkinoille pääsy:

BG: Bulgariassa ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt (sivuliikkeet mukaan lukien) eivät voi hankkia omistukseensa maata. Bulgarialaiset oikeushenkilöt, joiden omistuksesta osa on ulkomaista, eivät voi hankkia omistukseensa maatalousmaata. Ulkomaiset oikeushenkilöt ja ulkomaiden kansalaiset, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, voivat hankkia omistukseensa rakennuksia ja kiinteistöjen omistusoikeuksia (käyttöoikeus, rakennusoikeus, oikeus päällysrakenteiden pystyttämiseen ja rasitukset). Ulkomaiden kansalaiset, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, sekä ulkomaiset oikeushenkilöt ja yritykset, joissa ulkomaalaisilla on päätösten teon ja päätösten estämisen mahdollistava äänen enemmistö, voivat luvanvaraisesti hankkia kiinteistöjen omistusoikeuksia tietyillä ministerineuvoston nimeämällä maantieteellisillä alueilla.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Bulgarian tasavallan perustuslaki, 22 §;

Maatalousmaan omistusta ja käyttöä koskeva laki, 3 §; ja

Metsälaki, 10 §.

EE: Euroopan talousalueen (ETA) ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön ulkopuoliset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hankkia kiinteistön, johon sisältyy maatalous- ja/tai metsämaata, ainoastaan maaherran ja kunnanvaltuuston luvalla, ja kyseisten henkilöiden on voitava osoittaa laissa säädetyn mukaisesti, että hankittavaa kiinteistöä käytetään sen käyttötarkoitukseen tosiasiallisesti, kestävästi ja tarkoituksenmukaisesti.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (laki kiinteän omaisuuden hankkimisen rajoituksista), 2 ja 3 luku.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

LT: Toimenpiteet, jotka ovat maanhankinnan osalta yhdenmukaisia Euroopan unionin tekemien ja Liettuaan sovellettavien GATS-sopimuksen mukaisten sitoumusten kanssa. Maanhankintaan sovellettavat menettelyt, ehdot ja rajoitukset on vahvistettava perustuslaillisessa laissa, maata koskevassa laissa ja maatalousmaan hankintaa koskevassa laissa. Sellaiset paikallishallinnon yhteisöt (kunnat) ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön ja Pohjois-Atlantin puolustusliiton jäsenten muut kansalliset yksiköt, jotka harjoittavat Liettuassa perustuslain mukaisesti täsmennettyä taloudellista toimintaa Euroopan unionin yhdentymisen tai muun sellaisen yhdentymisen, jossa Liettua on mukana, vaatimusten mukaisesti, saavat hankkia omistukseensa muuta kuin maatalousmaata varsinaisessa toiminnassaan tarvitsemiensa rakennusten ja muiden rakenteiden rakentamista ja käyttöä varten.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan perustuslaki;

Liettuan tasavallan perustuslaillinen laki Liettuan tasavallan perustuslain 47 §:n 3 momentin täytäntöönpanemisesta, 20.6.1996, nro I-1392, sellaisena kuin se on muutettuna 20.3. 2003, nro IX-1381;

Maata koskeva laki, 27.1.2004, nro IX-1983; ja

Maatalousmaan hankintaa koskeva laki, 24.4.2014, nro XII-854.

c) Tunnustaminen

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

EU: Tutkintotodistusten ja muiden ammattipätevyyden osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuja Euroopan unionin direktiivejä sovelletaan ainoastaan Euroopan unionin kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä Euroopan unionin jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa.

d) Suosituimmuuskohtelu

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
– Suosituimmuuskohtelu:

EU: Erilliskohtelun myöntäminen voimassa olevien tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitettujen kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

EU: Erilliskohtelun myöntäminen jollekin maalle sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahden- tai monenvälisen sopimuksen nojalla,

- i) jolla luodaan palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinat;
- ii) jolla myönnetään sijoittautumisoikeus; tai
- iii) jossa edellytetään lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla.

Palvelujen ja sijoittautumisen sisämarkkinoilla tarkoitetaan aluetta, jolla ei ole sisärajoja ja jolla palvelut, pääoma ja henkilöt voivat liikkua vapaasti.

Sijoittautumisoikeudella tarkoitetaan velvollisuutta poistaa kaikki olennaiset sijoittautumisen esteet alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten väliltä kyseisen sopimuksen voimaantuloon mennessä. Sijoittautumisoikeuteen sisältyy alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten kansalaisten oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin kuin sijoittautumismaan kansalaiset voivat kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti.

Lainsäädännön lähentämisellä tarkoitetaan:

- i) alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen yhden tai useamman osapuolen lainsäädännön yhdenmukaistamista kyseisen sopimuksen yhden tai useamman toisen osapuolen lainsäädännön kanssa; tai
- ii) yhteisen lainsäädännön sisällyttämistä alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolten lainsäädäntöihin.

Edellä tarkoitettu lainsäädännön yhdenmukaistaminen tai sisällyttäminen on voimassa ja katsotaan voimassa olevaksi vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona lainsäädäntö on vahvistettu alueellisen taloudellisen yhdentymissopimuksen osapuolen tai osapuolten lainsäädännöissä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan talousalue;

Vakautussopimukset;

EU:n ja Sveitsin valaliiton kahdenväliset sopimukset ja

Pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppasopimukset.

EU: Sijoittautumisoikeutta koskevan erilliskohtelun myöntäminen kansalaisille tai yrityksille sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, joita on tehty seuraavien Euroopan unionin jäsenvaltioiden: BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK, sekä minkä tahansa seuraavista maista tai ruhtinaskunnista välillä: Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikaanivaltio.

DK, FI, SE: Tanskan, Ruotsin ja Suomen toteuttamat toimenpiteet pohjoismaisen yhteistyön edistämiseksi, kuten:

- i) tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitustuki (Pohjoismainen teollisuusrahasto);
- ii) kansainvälisiä hankkeita koskevien toteutettavuustutkimusten rahoitus (Pohjoismaiden projektivientirahasto, Nopef); ja

- iii) ympäristöteknologiaa käyttäville yrityksille¹ annettava rahoitustuki (Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö, NEFCO).

Tämä varauma ei rajoita 8.12 artiklan 5 ja 6 kohdassa ja 8.14 artiklan 2 kohdan c ja e alakohdassa tarkoitettujen osapuolen hankintojen tai tukien poissulkemista.

PL: Sijoittautumista tai rajat ylittävää palvelujen tarjontaa koskevaa etuuskohtelua, johon voi sisältyä Puolassa sovellettavien varaumien luettelossa olevien tiettyjen varaumien poistamista tai muuttamista, voidaan laajentaa kauppaa- ja merenkulkusopimuksilla.

PT: Luopuminen tiettyjä toimintoja ja ammatteja koskevasta kansalaisuusvaatimuksesta niiden luonnollisten henkilöiden osalta, jotka tarjoavat palveluja maihin, joissa portugali on virallinen kieli (Angola, Brasilia, Kap Verde, Guinea-Bissau, Mosambik sekä São Tomé ja Príncipe).

¹ Tätä sovelletaan itäeurooppalaisiin yrityksiin, jotka tekevät yhteistyötä yhden tai useamman pohjoismaisen yrityksen kanssa.

e) Aseet, ampuma- ja sotatarvikkeet

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu,

Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Aseiden ja ampuma- ja sotatarvikkeiden tuotanto, jakelu tai kauppa. Sotatarvikkeet on rajattu tuotteiksi, jotka on ainoastaan tarkoitettu ja tuotettu sotilaskäyttöön sodan tai puolustustoiminnan yhteydessä.

Varauma nro 2 – Asiantuntijapalvelut – lakiasiainpalvelut

Toimiala:	Asiantuntijapalvelut – lakiasiainpalvelut: notaarien ja haastemiesten palvelut, laskentatoimen palvelut ja kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut, veroneuvontapalvelut, arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut, tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut
Toimialaluokka:	CPC 861 osittain, 87902 osittain, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, 879 osittain
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Lakiasiainpalvelut:

EU, pois lukien SE: Varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, *"huissiers de justice"* ja muut *"officiers publics et ministériels"*) tarjoamia oikeudellisia neuvontapalveluja ja oikeudellisia asiakirja- ja todistuspalveluja sekä hallituksen virallisella säädöksellä nimitettyjen haastemiesten tarjoamia palveluja (CPC 861 osittain, 87902 osittain).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
– Suosituimmuuskohtelu:

BG: Yritysten muodostamista ja toimintaa sekä palvelujen tarjontaa koskeva täysimittainen kansallinen kohtelu voidaan laajentaa koskemaan ainoastaan sellaisissa maissa muodostettuja yrityksiä ja sellaisten maiden kansalaisia, joiden kanssa on tehty tai tehdään etuusjärjestelyjä (CPC 861 osittain).

LT: Ulkomaiden asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimessa ainoastaan oikeusapua koskevien kahdenvälisen sopimusten mukaisesti (CPC 861 osittain).

b) Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 8621 muut kuin tilintarkastuspalvelut, 86213, 86219, 86220)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Rajat ylittävät laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Laki C, 2000 ja

Laki LXXV, 2007.

c) Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut ja kirjanpito palvelut)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Riippumattoman tilintarkastuksen suorittavat rekisteröidyt tilintarkastajat, jotka ovat sertifioitujen julkisten tilintarkastajien yhdistyksen jäseniä. Vastavuoroisuuden perusteella sertifioitujen julkisten tilintarkastajien yhdistys merkitsee rekisteriin japanilaisen tai muun kolmannen maan tilintarkastusyksikön, kun tämä on todistanut että

- i) kolme neljäsosaa johtoelinten jäsenistä ja yksikön puolesta tilintarkastuksen suorittavista rekisteröidyistä tilintarkastajista täyttää bulgarialaisille tilintarkastajille asetettuja vaatimuksia vastaavat vaatimukset ja on suorittanut hyväksytysti siihen tarvittavat tutkimukset;
- ii) tilintarkastusyksikkö suorittaa riippumattomat tilintarkastukset riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten mukaisesti; ja
- iii) tilintarkastusyksikkö julkaisee verkkosivuillaan vuotuisen avoimuusraportin tai täyttää muita vastaavia ilmoittamiseen liittyviä velvollisuuksia, jos se tarkastaa yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Laki riippumattomasta tilintarkastuksesta.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

CZ: Ainoastaan yritykset, joiden pääomaosuudesta ja äänioikeudesta vähintään 60 prosenttia on varattu Tšekin tai Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisille, voivat saada luvan tehdä tilintarkastuksia Tšekissä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Tilintarkastajia koskeva laki nro 93/2009 Kok., 14.4.2009.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

UK: Rajat ylittävä tilintarkastuspalvelujen tarjonta

Voimassa olevat toimenpiteet:

UK: Companies Act 2006.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Rajat ylittävä tilintarkastuspalvelujen tarjonta

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Laki C, 2000 ja

Laki LXXV, 2007.

PT: Rajat ylittävä tilintarkastuspalvelujen tarjonta

d) Arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut (CPC 8674)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HR: Rajat ylittävä kaupunkisuunnittelupalvelujen tarjonta.

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut – terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti

Toimiala:	Terveystenhuollon asiantuntijapalvelut ja farmaseuttisten valmisteiden, lääkinällisten tuotteiden ja ortopediatuotteiden vähittäiskaupan palvelut sekä muut farmasistien tarjoamat palvelut
Toimialaluokka:	CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121.
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suoritevaatimusten kielto Ylempi johto ja hallitukset
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Lääkäri- ja hammashoitopalvelut; raskauteen liittyvät palvelut sekä sairaanhoito-, fysioterapia- ja sairaankuljetuspalvelut (CPC 63211, 85201, 9312, 9319, CPC 932)

FI: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri- ja hammashoitopalvelut, raskauteen liittyvät palvelut sekä fysioterapia- ja sairaankuljetuspalvelut ja mielenterveyspalvelut, lukuun ottamatta sairaanhoitopalveluja (CPC 9312, 93191).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990).

BG: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, mukaan lukien lääkäri- ja hammashoitopalvelut, sairaanhoitopalvelut ja raskauteen liittyvät palvelut sekä fysioterapia- ja sairaankuljetuspalvelut ja mielenterveyspalvelut (CPC 9312, 9319).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Sairaalalaki, Sairaanhoitajien, kätilöjen ja hoitoasiantuntijoiden ammattialajärjestöä koskeva laki.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

UK: Lääkärien sijoittautumisessa julkisen terveydenhuollon järjestelmän (National Health Service) mukaisesti otetaan huomioon terveydenhuollon resurssisuunnittelu (CPC 93121, 93122).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy ja Kansallinen kohtelu:

CZ, MT: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, mukaan lukien ammattilaisten kuten lääkäreiden ja hammaslääkäreiden, kättilöjen, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, sekä muut terveydenhuoltoon liittyvät palvelut (CPC 9312, 9319 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Ihmisille tarkoitettujen ihmisen kudoksien ja solujen laadun ja turvallisuuden varmistamista koskeva laki nro 296/2008 Kok., ("ihmisen kudoksia ja soluja koskeva laki"); Lääkkeitä ja joidenkin niihin liittyvien lakien muuttamista koskeva laki nro 378/2007 Kok., (lääkelaki);

Lääkinnällisiä laitteita koskeva laki 123/2000 Kok. ja

Kudoksien ja solujen luovuttamista, irrottamista ja siirtämistä sekä tiettyjen lakien muuttamista koskeva laki 285/2002 Kok. (elinsiirtoja koskeva laki).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien **NL** ja **SE**: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kättilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, edellyttää asuinpaikkaa. Näitä palveluja voivat tarjota ainoastaan Euroopan unionin alueella fyysisesti läsnä olevat luonnolliset henkilöt (CPC 9312, 93191 osittain).

BE, UK: Lääkäri- ja hammashoitopalvelujen, raskauteen liittyvien palvelujen sekä sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, psykologien ja avustavan hoitohenkilöstön palvelujen tarjoaminen yli rajojen (CPC 85201 osittain, 9312, 93191 osittain ja lisäksi 85201 osittain Belgiassa).

UK: Palveluntarjoajat, jotka eivät ole fyysisesti läsnä Yhdistyneen kuningaskunnan alueella (CPC 85201 osittain, 9312, 93191 osittain).

b) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Eläinlääkärin vastaanoton voi perustaa luonnollinen tai oikeushenkilö.

Eläinlääkärin ammatin harjoittaminen edellyttää Euroopan unionin jäsenvaltion tai ETA-maan kansalaisuutta; muussa tapauksessa ulkomaiden kansalaisilta vaaditaan pysyvä oleskelulupa (vaatimuksena on fyysinen läsnäolo).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE, LV: Rajat ylittävä eläinlääkintäpalvelujen tarjonta

- c) Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti ja muut farmasistien tarjoamat palvelut (CPC 63211)**

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

EU, pois lukien **EL, IE, LU, LT, NL** ja **UK**: Tietyn palvelun tarjoamiseen tietyllä paikallisella vyöhykkeellä tai alueella oikeutettujen toimittajien määrän syrjimätön rajoittaminen, jotta voidaan ehkäistä ylitarjonta alueilla, joilla kysyntä on rajoitettua. Tästä syystä voidaan soveltaa taloudellista tarveharkintaa, jossa otetaan huomioon nykyisten palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, liikenneinfrastruktuuri, asukastiheys ja maantieteellinen levinneisyys.

EU, pois lukien **BE**, **BG**, **CZ**, **EE**, ja **IE**: Postimyynti on sallittua vain ETA-valtioista, minkä vuoksi farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle edellyttää sijoittautumista johonkin näistä maista.

BE: Ainoastaan yleisölle avoimet apteekit saavat harjoittaa postimyyntiä, minkä vuoksi farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen muiden tuotteiden vähittäismyynti yleisölle edellyttää sijoittautumista Belgiaan.

BG, **EE** ja **ES**: Farmaseuttisten valmisteiden postimyynti on kiellettyä.

CZ: Postimyynti on sallittua vain Euroopan unionin jäsenvaltioista.

IE ja **LT**: Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynti.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

SE: Farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynti ja farmaseuttisten tuotteiden toimittaminen yleisölle.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

UK: Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden rajat ylittävä vähittäismyynti sekä muut farmasistien tarjoamat palvelut.

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: Arzneimittelgesetz (lääkelaki), BGBl. Nr. 185/1983, sellaisena kuin se on muutettuna, 57, 59 ja 59a §; ja

Medizinproduktegesetz (laki lääkinnällisistä tuotteista), BGBl. Nr. 657/1996, sellaisena kuin se on muutettuna, 99 §.

BE: Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens; ja Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé.

FI: Lääkelaki (395/1987).

SE: Farmaseuttisten tuotteiden kauppaa koskeva laki (2009:336);

Farmaseuttisten tuotteiden kauppaa koskeva asetus (2009:659) ja

Ruotsin lääkelaitos on antanut lisämääräyksiä (LVFS 2009:9), jotka ovat saatavilla lääkelaitoksen sivustolla (LVFS 2009:9).

Varauma nro 4 – Liike-elämän palvelut – tutkimus- ja kehittämispalvelut

Toimiala:	Liike-elämän palvelut – tutkimus- ja kehittämispalvelut
Toimialaluokka:	CPC 851, 852, 853
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy
	Kansallinen kohtelu
Toimiala:	Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

RO: Tutkimus- ja kehittämispalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen.

Voimassa olevat toimenpiteet:

RO: Hallinnollinen määräys nro 6/2011;

Koulutus- ja tutkimusministerin määräys nro 3548/2006; ja

Hallituksen päätös nro 134/2011.

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut – kiinteistöalan palvelut

Toimiala: Liike-elämän palvelut – kiinteistöalan palvelut

Toimialaluokka: CPC 821, 822

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy
Kansallinen kohtelu

Toimiala: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

CZ ja **HU**: Rajat ylittävä kiinteistöalan palvelujen tarjonta.

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut – vuokraus- tai leasingpalvelut

Toimiala: Liike-elämän palvelut – Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa;

Toimialaluokka: CPC 832

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Toimiala: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

BE ja **FR**: Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden rajat ylittävät vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa.

Varauma nro 7 – Liike-elämän palvelut – perintä- ja luottotietopalvelut

Toimiala: Liike-elämän palvelut – perintä- ja luottotietopalvelut

Toimialaluokka: CPC 87901, 87902

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Toimiala: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

EU, pois lukien , **ES**, **LV** ja **SE**: perintä- ja luottotietopalvelujen tarjoaminen.

Varauma nro 8 – Liike-elämän palvelut – työnvälityspalvelut

Toimiala: Liike-elämän palvelut – työnvälityspalvelut

Toimialaluokka: CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Pois lukien **NL** ja **SE**: Kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön työnvälityspalvelut (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

Pois lukien **BE, HU ja SE**: Sijoittautumisvaatimus ja tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työvälistyspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen kieltö.

AT, BG, CY, CZ, EE, FI, MT, PL, PT, RO, SI ja SK: Tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työvälistyspalvelujen perustaminen.

LT ja LV: Tilapäisen toimistohenkilöstön työvälistyspalvelujen tarjoaminen,

DE ja IT: Työvälistyspalvelujen tarjoajien määrän rajoittaminen

FR: Näitä palveluja voi koskea valtion monopoli.

DE: Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö voi antaa määräyksen, joka koskee Euroopan unionin ja ETA:n ulkopuolisten työntekijöiden rekrytoimista ja palkkaamista tiettyihin ammatteihin (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI ja SK: Tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelujen tarjoaminen.

FR, IE, IT ja NL: Sijoittautumisvaatimus ja tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen kieltö.

IT: Toimistohenkilöstön hankintapalvelujen tarjoajien määrän rajoittaminen (87203).

BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI ja SK: Johtohenkilöiden hakupalvelut

IE: Sijoittautumisvaatimus ja johtohenkilöiden hakupalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen kieltö (87201).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

ES: Johtohenkilöiden hakupalvelujen tarjoajien ja työnvälityspalvelujen tarjoajien määrän rajoittaminen (CPC 87201, 87202).

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: Itävallan kauppalaan (Gewerbeordnung) 97 ja 135 §, Itävallan virallinen lehti nro 194/1994, sellaisena kuin se on muutettuna ja

Laki tilapäistä työvoimaa välittävistä yrityksistä (Arbeitskräfteüberlassungsgesetz/AÜG), Itävallan virallinen lehti nro 196/1988, sellaisena kuin se on muutettuna.

BG: Laki työllistymisen edistämisestä, 26, 27, 27a ja 28 §.

CY: Yksityisistä työnvälitysyrityksiä koskeva laki 150(I)/2013, annettu 6.12.2013 ja Yksityisistä työnvälitysyrityksiä koskeva laki nro 126(I)/2012.

CZ: Työllisyyslaki (435/2004).

DE: Työllisyysasetuksen (Beschäftigungsverordnung) 38 §; ja

Työllisyyden edistämistä koskevan sosiaaliturvalain III osan (Drittes Buch Sozialgesetzbuch, SGB III) 292 §.

DK: Tammikuun 17 päivänä 2014 annetun asetuksen nro 73 8a – 8f §, täsmennetty 7.3.2013 annetussa asetuksessa 228 (merenkulkijoiden työllistäminen); ja Työlupalaki, 2006, 1 §:n 2 ja 3 mom.

EL: Laki 4052/2012 (Kreikan virallinen lehti 41 A), sellaisena kuin eräät sen säännökset ovat muutettuina lailla nro 4093/2012 (Kreikan virallinen lehti 222 A).

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia, artículo 117 (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

FI: Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012).

HR: Laki työriitojen sovittelusta ja työttömyysajan korvauksista (virallinen lehti 80/08, 121/10, 118/12 ja 153/13);

Määräys työllisyyteen liittyvästä toiminnasta (virallinen lehti 8/14):

Työvoimalaki (virallinen lehti 93/14), 44–47 § ja

Ulkomaalaisten työskentelyyn Kroatiaassa sovellettava ulkomaalaislaki (virallinen lehti 130/11 ja 74/12).

IE: Employment Permits Act 2006, 1 §:n 2 ja 3 mom.

IT: Asetus 276/2003, 4 ja 5 §.

LT: Liettuan työvoimalaki, tilapäistä työvoimaa välittäviä yrityksiä koskeva Liettuan tasavallan laki nro XI-1379, 19.5.2011, viimeksi muutettu 11.4.2013, nro XII-230.

LU: Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi (18 päivänä tammikuuta 2012 annettu laki työllisyyden kehittämiseksi perustettavasta virastosta – ADEM).

MT: Laki työllisyys- ja koulutuspalveluista (Cap 343) (23 – 25 §) ja Työvoimatoimistoja koskevat määräykset (S.L. 343.24).

PL: Työllisyyden edistämisestä ja työmarkkinalaitoksista 20 päivänä huhtikuuta 2004 annetun lain 18 § (Puolan virallinen lehti 2015, kohta 149, sellaisena kuin se on muutettuna).

PT: Syyskuun 25 päivänä annettu asetus nro 260/2009, sellaisena kuin se on muutettuna 12 päivänä helmikuuta annetulla lailla nro 5/2014 (työvoimanvälitystoimistojen palvelujen saatavuudesta ja tarjoamisesta).

RO: Uudelleen julkaistu laki nro 156/2000 ulkomailla työskentelevien Romanian kansalaisten suojelusta sekä lain 156/2000 soveltamista koskevien metodologisten normien hyväksymisestä annettu hallituksen päätös nro 384/2001 myöhempiin muutoksiin;

Hallituksen asetus nro 277/2002, sellaisena kuin se on muutettuna hallituksen asetuksella nro 790/2004 ja hallituksen asetuksella nro 1122/2010 ja

Laki nro 53/2003 – Työvoimalaki, uudelleenjulkaistu, myöhempiin muutoksiin ja täydennettynä, sekä hallituksen päätös nro 1256/2011 tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen toimintaedellytyksistä ja lupamenettelystä.

SI: Työmarkkinoiden sääntelyä koskeva laki (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 80/2010, 21/2013, 63/2013); ja

Ulkomaalaisten työllistymistä, itsenäistä ammatinharjoittamista ja työtä koskeva laki ZZSDT (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 47/2015).

SK: Laki nro 5/2004 työnvälityspalveluista ja

Laki nro 455/1991 kaupan alan toimiluvista.

Varauma nro 9 – Liike-elämän palvelut – turvallisuus- ja etsiväpalvelut

Toimiala:	Liike-elämän palvelut – turvallisuus- ja etsiväpalvelut
Toimialaluokka:	CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305, 87309
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suoritevaatimusten kieltö Ylempi johto ja hallitukset
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG, CY, CZ, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI ja SK: Turvallisuuspalvelujen tarjonta.

DK, HR ja HU: Seuraavien osa-alojen palvelujen tarjoaminen: vartiointipalvelut (87305) – HR ja HU, turvallisuusjärjestelyjen konsultointipalvelut (87302) – HR, lentoasemien vartiointipalvelut (87305 osittain) – DK ja panssariautopalvelut (87304) – HU.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Vartiointi- ja turvallisuuspalveluja (87305) sekä turvallisuuspalveluihin liittyviä konsultointi- ja koulutuspalveluja (87302) tarjoavien yritysten hallitusten jäseniltä vaaditaan Euroopan unionin kansalaisuus. Myös turvallisuus- ja vartiointipalveluihin liittyviä konsultointipalveluja tarjoavien yritysten ylempää johtoa koskee Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.

FI: Lupa tarjota turvallisuuspalveluja voidaan myöntää ainoastaan ETA:n alueella asuville luonnollisille henkilöille tai ETA:n alueelle sijoittautuneille oikeushenkilöille.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE, ES, FI, FR ja PT: Ulkomainen palveluntarjoaja ei saa tarjota rajat ylittäviä turvallisuus- ja vartiointipalveluja. Kansalaisuusvaatimus koskee erikoistunutta henkilöstöä (PT), yksityistä turvallisuushenkilöstöä (ES) sekä toimitusjohtajia ja johtajia (FR).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Yksityistä turvallisuusliiketoimintaa koskeva laki.

CZ: Laki kaupan alan toimiluvista.

DK: Ilmailun turvaamista koskeva asetus.

FI: Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (282/2002).

LT: Henkilöiden ja omaisuuden turvallisuutta koskeva laki, 8.7.2004, nro IX-2327.

LV: Vartiointipalveluja koskeva laki (6, 7 ja 14 §).

PL: Henkilöiden ja omaisuuden suojelusta 22 päivänä elokuuta 1997 annettu laki (Puolan virallinen lehti 2016, kohta 1432, sellaisena kuin se on muutettuna).

PT: Laki 34/2013; ja
Asetus 273/2013.

SI: Zakon o zasebnem varovanju (laki yksityisistä turvallisuuspalveluista).

b) Etsiväpalvelut (CPC 87301)

EU, pois lukien AT ja SE: Etsiväpalvelujen tarjonta.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

LT ja PT: Etsiväpalvelut ovat valtion monopoli.

Varauma nro 10 – Liike-elämän palvelut – muut liike-elämän palvelut

Toimiala:	Liike-elämän palvelut – muut liike-elämän palvelut (käännös- ja tulkkauspalvelut, kopiointipalvelut, energian jakeluun liittyvät palvelut ja teollisuuteen liittyvät palvelut)
Toimialaluokka:	CPC 87905, 87904, 884, 887
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HR: Virallisten asiakirjojen käännös- ja tulkkauspalvelujen tarjoaminen yli rajojen.

b) Kopiointipalvelut (CPC 87904)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Kopiointipalvelujen tarjonta edellyttää sijoittautumista.

- c) **Energian jakeluun liittyvät palvelut ja teollisuuteen liittyvät palvelut (CPC 884 osittain, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut)**

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HU: Energian jakeluun liittyviä palveluja ja teollisuuteen liittyvien palvelujen rajat ylittävä tarjoaminen, pois lukien näihin toimialoihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut.

- d) **Alusten ja rautatiekaluston sekä ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 86764 osittain, CPC 86769, CPC 8868)**

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien **DE**, **EE** ja **HU**: Sijoittautumista tai fyysistä läsnäoloa alueella koskeva vaatimus ja liikennekaluston huolto- ja korjauspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan kieltäminen maan alueen ulkopuolelta.

EU, pois lukien **CZ**, **EE**, **HU**, **LU** ja **SK**: Sijoittautumista tai fyysistä läsnäoloa alueella koskeva vaatimus ja sisävesialusten huolto- ja korjauspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan kieltäminen maan alueen ulkopuolelta.

EU, pois lukien **EE**, **HU** ja **LV**: Sijoittautumista tai fyysistä läsnäoloa alueella koskeva vaatimus ja merialusten huolto- ja korjauspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan kieltäminen maan alueen ulkopuolelta.

EU, pois lukien **AT**, **EE**, **HU**, **LV**, ja **PL**: Sijoittautumista tai fyysistä läsnäoloa alueella koskeva vaatimus ja ilma-alusten ja niiden osien huolto- ja korjauspalvelujen rajat ylittävän tarjonnan kieltäminen maan alueen ulkopuolelta (CPC 86764 osittain, CPC 86769, CPC 8868).

EU: Ainoastaan Euroopan unionissa hyväksytyt tunnustetut organisaatiot voivat tehdä aluksille lakisääteisiä tarkastuksia ja myöntää todistuskirjoja Euroopan unionin jäsenvaltioiden puolesta. Vaatimuksena voi olla sijoittautuminen.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista

e) Muut ilmailuun liittyvät liike-elämän palvelut

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Suosituimmuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
– Suosituimmuskohtelu:

EU: Kolmannelle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät seuraaviin ilmaliikenteen liitännäispalveluihin:

- i) ilmakuljetuspalvelujen myynti ja markkinointi;
- ii) tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää (TPJ) koskevat palvelut;
- iii) ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus; tai
- iv) ilma-alusten vuokraus tai leasingvuokraus ilman miehistöä.

Varauma nro 11 – Televiestintä

Toimiala: Televiestintäpalvelut

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat yleisradiopalveluja. Yleisradiolähetykset määritellään yleisön vastaanotettavaksi tarkoitetuksi, vapaasti eteneviä radioaaltoja hyväksi käyttäväksi televisio- tai radio-ohjelmaa sisältäväksi lähetykseksi, mutta siihen eivät kuulu operaattoreiden väliset yhteydet.

Varauma nro 12 – Rakennustyöt

Toimiala:	Rakennusalan palvelut
Toimialaluokka:	CPC 51
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy
	Kansallinen kohtelu
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

LT: Ainoastaan Liettuassa rekisteröidyillä suunnitteluyrityksillä tai sellaisilla ulkomaisilla suunnitteluyrityksillä, jotka ovat saaneet luvan hallituksen tätä tarkoitusta varten hyväksymältä laitokselta, on oikeus laatia poikkeuksellisen merkittävien rakennuskohteiden suunnitteluasiakirjat. Oikeus teknisten töiden toteuttamiseen rakentamisen pääalueilla voidaan myöntää sellaiselle muulle kuin liettualaiselle henkilölle, joka on saanut luvan hallituksen hyväksymältä laitokselta.

Varauma nro 13 – Jakelupalvelut

Toimiala:	Jakelupalvelut
Toimialaluokka:	CPC 62117, 62251, 8929, 62112 osittain, 62226, 63107
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimusten kieltö
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Farmaseuttisten tuotteiden jakelu

BG: Farmaseuttisten tuotteiden rajat ylittävä tukkujakelu (CPC 62251).

FI: Farmaseuttisten tuotteiden jakelu (CPC 62117 ja 62251, 8929).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskeva laki.

FI: Lääkelaki (395/1987).

b) Alkoholijuomien jakelu

FI: Alkoholijuomien jakelu (CPC 62112 osittain, 62226, 63107, 8929).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Alkoholilaki (1143/1994).

c) Muu jakelu (CPC 621 osittain, CPC 62228, CPC 62251, CPC 62271, CPC 62272 osittain, CPC 62276, CPC 63108, CPC 6329 osittain)

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Kemiallisten tuotteiden, jalometallien ja jalokivien, lääkeaineiden ja lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tuotteiden ja esineiden tukkujakelu; tupakan ja tupakkatuotteiden ja alkoholijuomien jakelu.

Bulgaria varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat hyödykkeiden välittäjien palveluja.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskeva laki;

Eläinlääkinnällisiä toimia koskeva laki;

Kemiallisten aseiden kieltämistä ja myrkyllisten aineiden ja niiden lähtöaineiden valvontaa koskeva laki;

Tupakka- ja tupakkatuotelaki;

Valmisteveroa ja verottomia varastoja koskeva laki; ja

Viinejä ja väkeviä alkoholijuomia koskeva laki.

Varauma nro 14 – Koulutuspalvelut

Toimiala: Koulutuspalvelut

Toimialaluokka: CPC 92

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Suoritevaatimusten kiello

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

EU: Kaikki koulutuspalvelut, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa ja joita ei siksi katsota yksityisesti rahoitetuiksi. Kun yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoaminen sallitaan ulkomaisille palveluntarjoajille, yksityisten toimijoiden osallistuminen koulutusjärjestelmään saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi.

EU, pois lukien **CZ**, **NL**, **SE** ja **SK**: Yksityisin varoin rahoitettavien muiden koulutuspalvelujen, joilla tarkoitetaan muita kuin alemman perusasteen, ylemmän perusasteen, keskiasteen ja korkea-asteen koulutukseksi ja aikuiskoulutukseksi luokiteltuja koulutuspalveluja, tarjoaminen (CPC 92).

BG, **IT** ja **SI**: Yksityisin varoin rahoitettavien alemman perusasteen koulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 921).

BG ja **IT**: Yksityisin varoin rahoitettavien ylemmän perusasteen koulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 922).

AT: Yksityisin varoin rahoitettavien radio- tai televisiolähetysinä toteutettavien aikuiskoulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 924).

CY, **FI**, **MT** ja **RO**: Yksityisin varoin rahoitettavien alemman perusasteen, ylemmän perusasteen ja aikuiskoulutuspalvelujen tarjoaminen (CPC 921, 922, 924).

AT, **BG**, **CY**, **FI**, **MT** ja **RO**: Yksityisesti rahoitettavien korkea-asteen koulutuspalvelujen tarjoaminen (CPC 923).

CZ ja SK: Koulutuspalveluja tarjoavan yrityksen johtokunnan enemmistön on oltava maan kansalaisia (CPC 921, 922, 923 Slovakian osalta muu kuin 92310, 924).

SI: Yksityisesti rahoitettuja keskiasteen ja korkea-asteen koulutuspalveluja tarjoavan yhteisön hallituksen jäsenten enemmistön on oltava Slovenian kansalaisia (CPC 922, 923).

SE: Koulutuspalvelujen tarjoajat, joille viranomaiset ovat antaneet luvan koulutuksen tarjoamiseen. Tätä varaumaa sovelletaan yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajiin, jotka saavat valtion tukea jossakin muodossa, muun muassa valtion tunnustamiin koulutuspalvelujen tarjoajiin, valtion valvonnassa oleviin koulutuspalvelujen tarjoajiin sekä sellaiseen koulutukseen, joka oikeuttaa opintotukeen (CPC 92).

SK: Kaikkia muita yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajia paitsi keskiasteen jälkeisten teknisten ja ammatillisten koulutuspalvelujen tarjoajia koskee ETA-alueen asuinpaikkavaatimus. Taloudellista tarveharkintaa voidaan soveltaa, ja paikalliset viranomaiset saattavat rajoittaa perustettavien oppilaitosten lukumäärää (CPC 921, 922, 923 muu kuin 92310, 924).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Laki julkisesta koulutuksesta, 12 §;

Laki korkea-asteen koulutuksesta, lisäsäännösten 4 kohta ja
Ammatillista koulutusta koskeva laki, 22 §.

FI: Perusopetuslaki (628/1998);

Lukiolaki (629/1998);

Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998);

Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998);

Ammattikorkeakoululaki (351/2003); ja

Yliopistolaki (558/2009).

IT: Kuninkaan asetus 1592/1933 (laki keskiasteen koulutuksesta);

Laki 243/1991 (tapauskohtainen valtion tuki yksityisille yliopistoille);

CNVSU:n (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) päätöslauselma
20/2003; ja

Presidentin asetus (DPR) 25/1998.

SK: Koululaki 245/2008;

Yliopistolaki 131/2002, 2, 47 ja 49a §; ja

Valtion kouluhallintoa koskeva laki 596/2003, 16 §.

Varauma nro 15 – Ympäristöpalvelut

Toimiala: Ympäristöpalvelut: jätehuolto ja maaperän hoito

Toimialaluokka: CPC 9401, 9402, 9403, 94060

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Toimiala: Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

DE: Jätehuoltopalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta neuvontapalveluja, maaperän suojeluun ja saastuneen maaperän hoitoon liittyvät palvelut lukuun ottamatta neuvontapalveluja.

Varauma nro 16 – Finanssipalvelut

Toimiala: Finanssipalvelut

Toimialaluokka: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Varauman tyyppi:

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Kaikki finanssipalvelut

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

EU: Muilta rahoituslaitoksilta kuin sivuliikkeiltä edellytetään syrjimättömyyden periaatetta noudattaen tiettyä oikeudellista muotoa, kun ne sijoittautuvat Euroopan unionin jäsenvaltioon.

b) Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien **CY, LV, LT, MT** ja **PL**: Vakuutustoiminnan ja siihen liittyvien palvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) ja ensivakuutuksia koskevat välityspalvelut seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - merenkulku ja kaupallinen lentotoiminta sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - kansainvälinen kauttakuljetustavara;
- ii) Jälleen- ja edelleenvakuutus ja
- iii) Vakuutusalan liitännäispalvelut.

BG: Ulkomaiset vakuutusyhtiöt eivät voi suoraan antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevaa vakuutusta tai vastuuvakuutusta Bulgariaan sijoittuvien riskien varalta.

CY: Vakuutustoiminnan ja siihen liittyvien palvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - kansainvälinen kauttakuljutavara;
- ii) vakuutusten välittäminen;
- iii) jälleen- ja edelleenvakuutus; ja
- iv) vakuutusalan liitännäispalvelut.

FR: Maakuljetuksiin liittyviä riskejä voivat vakuuttaa ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Code des assurances, 310-10 §.

IT: Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta, lukuun ottamatta kansainvälisiä kuljetuksia, joihin liittyy tuontia Italiaan.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Yksityisvakuutuskoodiksi (asetus nro 209, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005), 29 §.

IT: Sijoittautumisvaatimus ja aktuaaripalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen kieltö.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Aktuaarin ammattia koskeva laki 194/1942.

MT, LT ja LV: Vakuutustoiminnan ja siihen liittyvien palvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
 - merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut ja
 - kansainvälinen kauttakulikutavara;
- ii) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus; ja
- iii) vakuutusten liitännäispalvelut.

PL: Vakuutustoiminnan ja siihen liittyvien palvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) kansainväliseen kauttakulikutavaraan liittyviä riskejä koskevien vakuutusten osalta; ja
- ii) kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyvien riskien jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus.

PT: Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet yhtiöt voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat tavarat, lentokoneen, laivan ja vastuuvollisuuden.

Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet henkilöt tai yritykset voivat toimia edellä mainitun kaltaisen vakuutustoiminnan asiamiehinä Portugalissa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

PT: Asetuksen nro 94-B/98 7 §; ja
asetuksen nro 144/2006 7 §.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

DE: Jos ulkomainen vakuutusyhtiö on perustanut sivuliikkeen Saksaan, se voi tehdä Saksassa kansainvälisiin kuljetuksiin liittyviä vakuutus sopimuksia ainoastaan Saksaan sijoittautuneen sivuliikkeensä kautta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

DE: Luftverkehrsgesetz (LuftVG) 43 §, 2 mom. ja
Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO) 105 §, 1 mom.

ES: Edellytetään asuinpaikkaa tai vaihtoehtoisesti kahden vuoden kokemusta aktuaarin ammatin osalta.

HU: Vakuutusyhtiöt, jotka eivät ole sijoittautuneet Euroopan unionin alueelle, voivat välittää ensivakuutuksia Unkarin alueella ainoastaan Unkariin rekisteröidyn sivuliikkeen kautta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Laki LX, 2003.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Vakuutusvälittäjän palvelujen tarjonta edellyttää vakituista toimipaikkaa Euroopan unionissa.

Ensivakuutuspalveluja (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) voivat tarjota ainoastaan vakuutuksenantajat, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa tai joilla on sivuliike Suomessa.

Lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavan vakuutusyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä vähintään puolen sekä toimitusjohtajan asuinpaikan on oltava ETA:n alueella, elleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta. Ulkomaiset vakuutuksenantajat eivät voi saada lupaa perustaa Suomeen sivuliikettä lakisääteisten eläkevakuutusten tarjoamista varten. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella.

Muiden vakuutusyhtiöiden osalta vähintään yhden hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenen sekä toimitusjohtajan asuinpaikan on oltava ETA:n alueella. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella.

Japanilaisen vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, ellei yhtiön päätoimipaikka ole Euroopan unionissa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995);

Vakuutusyhtiölaki (521/2008);

Laki vakuutusedustuksesta (570/2005); ja

Laki työeläkevakuutusyhtiöistä (354/1997).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa –
Markkinoille pääsy:

SK: Ulkomaiden kansalaiset voivat perustaa vakuutusyhtiön osakeyhtiön muodossa tai harjoittaa vakuutustoimintaa sellaisten sivuliikkeiden kautta, joilla on rekisteröity kotipaikka Slovakiassa. Molemmissa tapauksessa toimilupa edellyttää valvontaviranomaisen arviointia.

Voimassa olevat toimenpiteet:

SK: Vakuutuslaki 39/2015.

c) Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Ainoastaan yritykset, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Euroopan unionissa, voivat toimia sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä. Sijoitusrahastojen, mukaan lukien osuustrustit, ja, kansallisen lainsäädännön salliessa, sijoitusyhtiöiden hoitamista varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö, jonka päätoimipaikan ja rekisteröidyn kotipaikan on oltava samassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla: 2010/78/EU, 2011/61/EU, 2013/14/EU ja 2014/91/EU; sekä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2013/14/EU.

SK: Slovakiassa sijoituspalveluja voivat tarjota sijoitusrahastot, jotka ovat oikeudelliselta muodoltaan osakeyhtiöitä ja joilla on lain edellyttämä pääoma (ei sivuliikkeitä).

Voimassa olevat toimenpiteet:

SK: Arvopaperilaki 566/2001; ja
Pankkilaki 483/2001.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä
Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EE: Talletusten vastaanottaminen edellyttää Viron rahoitustarkastuslaitoksen lupaa ja rekisteröitymistä Viron lainsäädännön mukaisesti osakeyhtiönä, tytäryhtiönä tai sivuliikkeenä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EE: Krediitiasutuste seadus (Laki luottolaitoksista) 206 ja 21 §.

FI: Rahoituslaitoksen perustajista sekä hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä vähintään puolen ja toimitusjohtajan sekä henkilön, jolla on allekirjoitusoikeus rahoituslaitoksen nimissä, pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella. Maksupalvelujen osalta voidaan edellyttää asuinpaikkaa tai kotipaikkaa Suomessa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (1501/2001);

Säästöpankkilaki (1502/2001);

Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (1504/2001);

Laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978);

Maksulaitoslaki (297/2010);

Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa (298/2010); sekä

Laki luottolaitostoiminnasta (121/2007).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

IT: Nimikkeellä ”consulenti finanziari” harjoitettava toiminta (rahoitusneuvojat).

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Välittäjiä koskeva arvopaperipörssikomitean määräys (nro 16190, 29.10.2007), 91–111 §.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

LT: Ainoastaan pankit, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa ja joilla on lupa tarjota sijoituspalveluja ETA-maissa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisöinä. Pankin johtajista vähintään yhden on puhuttava liettuan kieltä ja asuttava vakinaisesti Liettuassa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan pankkilaki, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2004, nro IX-2085;

Yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä koskeva Liettuan tasavallan laki, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2003, nro IX-1709; ja

Täydentävää vapaaehtoista eläketurvaa koskeva Liettuan tasavallan laki, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1999, nro VIII-1212.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien **BE, CY, EE, LT, LV, MT, RO** ja **SI**: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- ii) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan E jakson 5 alajakson 8.59 artiklassa annetun pankkipalveluja ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) koskevan määritelmän a alakohdan ii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystoimintaa.

BE: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjonta, lukuun ottamatta muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta;

CY: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) kaupankäynti siirrettävillä arvopapereilla omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten;
- ii) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- iii) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan E jakson 5 alajakson 8.59 artiklassa annetun pankkipalveluja ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) koskevan määritelmän a alakohdan ii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystoimintaa.

EE ja LT: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) talletusten vastaanottaminen;

- ii) kaikenlaatuinen luotonanto;
- iii) rahoitusleasing;
- iv) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut; takaukset ja sitoumukset;
- v) kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä tai OTC-markkinoilla;
- vi) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
- vii) välitystoiminta rahamarkkinoilla;
- viii) omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;
- ix) rahoitusvaroihin, kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin siirtokelpoisiin välineisiin, liittyvät maksu- ja selvityspalvelut;

- x) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- xi) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan E jakson 5 alajakson 8.59 artiklassa annetun pankkipalveluja ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) koskevan määritelmän a alakohdan ii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystoimintaa.

LV: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
- ii) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- iii) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan E jakson 5 alajakson 8.59 artiklassa annetun pankkipalveluja ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) koskevan määritelmän a alakohdan ii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystoimintaa.

MT: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) talletusten vastaanottaminen;
- ii) kaikentyyppinen luotonanto;
- iii) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- iv) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan E jakson 5 alajakson 8.59 artiklassa annetun pankkipalveluja ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) koskevan määritelmän a alakohdan ii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystoimintaa.

RO: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) talletusten vastaanottaminen;
- ii) kaikentyyppinen luotonanto;

- iii) takaukset ja sitoumukset;
- iv) välitystoiminta rahamarkkinoilla;
- v) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- vi) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan E jakson 5 alajakson 8.59 artiklassa annetun pankkipalveluja ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) koskevan määritelmän a alakohdan ii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystoimintaa.

SI: Pankkipalvelujen ja muiden rahoituspalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta seuraavia:

- i) kaikentyyppinen luotonanto;
- ii) kotimaisten oikeushenkilöiden ja yksityisten elinkeinonharjoittajien ulkomaisilta luottolaitoksilta vastaanottamat takaukset ja sitoumukset;
- iii) muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta; ja
- iv) neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäisrahoituspalvelut, sellaisena kuin ne kuvataan E jakson 5 alajakson 8.59 artiklassa annetun pankkipalveluja ja muita rahoituspalveluja (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja) koskevan määritelmän a alakohdan ii alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa kuvattua välitystoimintaa.

Varauma nro 17 – Terveystenhoolto- ja sosiaalipalvelut

Toimiala:	Terveystenhoolto- ja sosiaalipalvelut
Toimialaluokka:	CPC 93, 931, muu kuin 9312, 93191 osittain, 9311, 93192, 93193, 93199
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy
	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Suoritevaatimusten kielto
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Terveydenhuoltopalvelut – sairaala-, sairaankuljetus- ja laitoshuoltopalvelut (CPC 93, 931, muu kuin 9312, 93191 osittain, 9311, 93192, 93193, 93199)

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu,
Suoritevaatimusten kieltäminen, Ylempi johto ja hallitukset:

EU: Kaikki terveydenhuoltopalvelut, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa ja joita ei siksi katsota yksityisesti rahoitetuiksi.

EU: Kaikki yksityisesti rahoitetut terveydenhuoltopalvelut, lukuun ottamatta yksityisesti rahoitettuja sairaala- ja sairaankuljetuspalveluja sekä muita hoitolaitosten palveluja kuin sairaalapalveluja. Yksityisten toimijoiden osallistuminen yksityisesti rahoitetun terveydenhuoltoverkoston toimintaan saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien laitosten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, kuljetusinfrastruktuuri, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys ja uusien työpaikkojen syntyminen.

Tämä varauma ei koske kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kättilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varaumia (CPC 931 muu kuin 9312, 93191 osittain).

AT, PL ja SI: Yksityisesti rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen tarjoaminen (CPC 93192).

BE ja UK: Yksityisin varoin rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen perustaminen (CPC 93192, 93193).

BG, CY, CZ, FI, MT ja SK: Yksityisin varoin rahoitettavien sairaala-, sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen tarjoaminen (CPC 9311, 93192, 93193).

FI: Muiden terveydenhuoltopalvelujen tarjoaminen (CPC 93199).

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Terveydenhuoltopalveluja ja niiden tarjoamisen ehtoja koskeva laki nro 372/2011 Sb.

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu,
Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto:

DE: Saksan sosiaaliturvajärjestelmä, jossa eri yritykset tai yksiköt voivat tarjota palveluja, joihin sisältyy kilpailullisia osia ja jotka eivät siksi ole ”yksinomaan julkista valtaa käytettäessä toteutettuja palveluja”. Terveystieteidenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta suotuisamman kohtelun myöntäminen kahdenvälisen kauppasopimuksen puitteissa (CPC 93).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

DE: Yksityisesti rahoitettujen Saksan puolustusvoimien sairaaloiden omistus.

Muiden merkitykseltään keskeisten yksityisesti rahoitettujen sairaaloiden kansallistaminen (CPC 93110).

FR: Yksityisesti rahoitettujen laboratorioanalyysi- ja testauspalvelujen tarjoaminen.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Yksityisesti rahoitettujen laboratoriotestaus- ja -analysointipalvelujen tarjoaminen (CPC 9311 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Code de la Santé Publique, L 6213-1 – 6213-6 §.

b) Terveystenhoito- ja sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien **HU:** Palveluntarjoajien sijoittautumisvaatimus tai fyysinen läsnäolo maan alueella ja sosiaalipalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen sen alueen ulkopuolelta sekä sellaiset toimet tai palvelut, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Tämä varaus ei koske kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kättilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varauksia (CPC 931 muu kuin 9312, 93191 osittain).

HU: Kaikkien julkista rahoitusta saavien sairaalapalvelujen, sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen maan alueen ulkopuolelta (CPC 9311, 93192, 93193).

c) Sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto:

EU: Kaikkien sellaisten sosiaalipalvelujen tarjoaminen, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa ja joita ei siksi katsota yksityisesti rahoitetuiksi, sekä toimet tai palvelut, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Yksityisten toimijoiden osallistuminen yksityisesti rahoitetun sosiaaliverkoston toimintaan saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien laitosten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, kuljetusinfrastruktuuri, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys ja uusien työpaikkojen syntyminen.

BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT ja UK: Yksityisesti rahoitettujen muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokoteihin ja vanhainkoteihin liittyvien palvelujen tarjoaminen.

CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK ja SI: Yksityisesti rahoitettavien sosiaalipalvelujen tarjoaminen.

DE: Saksan sosiaaliturvajärjestelmä, jossa eri yritykset tai yksiköt voivat tarjota palveluja, joihin sisältyy kilpailullisia osia ja joita ei siksi ehkä voi määritellä ”yksinomaan julkista valtaa käytettäessä toteutetuiksi palveluiksi”.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011).

IE: Health Act 2004 (39 §); ja

Health Act 1970 (sellaisena kuin se on muutettuna – 61A §).

IT: Julkista terveydenhuoltojärjestelmää koskeva laki 833/1978;

Asetus 502/1992 terveysalan järjestelyistä ja periaatteista; ja

Laki 328/2000 sosiaalipalvelujen uudistamisesta.

Varauma nro 18 – Matkailu ja siihen liittyvät palvelut

Toimiala: Matkailijoiden opastuspalvelut, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Toimialaluokka: CPC 7472

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Suosituimmuuskohtelu

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

FR: Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuusvaatimus matkailijoiden opastuspalveluja maan alueella tarjoavilta.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa –
Suosituimmuuskohtelu:

LT: Liettua sallii matkailijoiden opastuspalvelujen tarjoamisen Japanin kansalaisille samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Japani sallii matkailijoiden opastuspalvelujen tarjoamisen Liettuan kansalaisille.

Varauma nro 19 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimiala: Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimialaluokka: CPC 962, 963, 9619, 964

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Suoritevaatimusten kiello

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC 963)

EU, pois lukien AT ja investointien osalta LT: Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muiden kulttuuripalvelujen tarjonta

AT ja LT: Palvelun perustamiselta voidaan vaatia toimilupaa.

b) Viihdepalvelut, teatteri-, musiikkiyhtye- ja sirkuspalvelut (CPC 9619, 964 muu kuin 96492)

EU, pois lukien AT ja SE: Viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, rajat ylittävä tarjoaminen.

CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI ja SK: Viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, tarjoaminen.

BG: Seuraavien viihdepalvelujen tarjoaminen: sirkus-, huvipuisto- ja muut vastaavat viihdepuistopalvelut, seuratanssi-, disko- ja tanssinopetuspalvelut sekä muut vastaavat viihdepalvelut.

EE: Muiden viihdepalvelujen tarjonta lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja.

LT ja LV: Kaikkien viihdepalvelujen tarjonta lukuun ottamatta elokuvateatterien käyttöpalveluja.

CY, CZ, LV, PL, RO ja SK: Urheilu- ja muiden virkistyspalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen.

c) Uutiset ja uutistoimistot (CPC 962)

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Ulkomainen omistusosuus olemassa olevissa ranskankielisiä julkaisuja julkaisevissa kustantamoissa voi olla enintään 20 prosenttia pääomasta tai äänivallasta. Japanilaisten uutistoimistojen sijoittautumiseen sovelletaan kansallisessa sääntelyssä vahvistettuja ehtoja. Uutistoimistojen perustaminen edellyttää ulkomaisten sijoittajien osalta vastavuoroisuutta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse; ja

Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

HU: Uutis- ja uutistoimistopalvelujen tarjoaminen.

d) Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut (CPC 96492)

EU, pois lukien **MT:** Rahapelitoiminta, joka tapahtuu rahallista arvoa omaavin panoksin onnenpeleissä, mukaan luettuina arpajaiset, raaputusarvat, rahapelitoiminta kasinoissa, pelisaleissa ja anniskelutiloissa sekä hyväntekeväisyysjärjestöjen tai voittoa tavoittelemattomien järjestöjen harjoittama tai niiden hyväksi harjoitettu vedonlyönti-, bingo- ja rahapelitoiminta.

Tätä varauksia ei sovelleta taitopeleihin ja sellaisiin peliautomaatteihin, jotka eivät anna voittoja tai jotka antavat voittoja vain vapaapeleinä, eikä myynninedistämiseen liittyviin peleihin, joiden yksinomaisena tavoitteena on sellaisten tavaroiden tai palvelujen myyminen, jotka eivät kuulu tämän ulkopuolelle jättämisen piiriin.

Varauma nro 20 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Toimiala: Liikennepalvelut

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Suosituimmuuskohtelu

Suoritevaatimusten kielto

Ylempi johto ja hallitukset

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Meriliikenne – kaikki muu kaupallinen toiminta, joka suoritetaan alukselta

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Merialuksen tai muun kuin merialuksen miehistön kansalaisuus.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

EU, pois lukien **LV** ja **MT**: Aluksen rekisteröiminen ja laivaston liikennöiminen sijoittautumisvaltion lipun alla (kaikki kaupallinen merellä tapahtuva toiminta, joka suoritetaan merialukselta, mukaan lukien kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut; kansainvälinen henkilö- ja tavaraliikenne (CPC 721) ja meriliikenteen liitännäispalvelut).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Japanin osalta, jos Japanin toteuttama tai virallisesti hyväksymä toimi estää tai rajoittaa Euroopan unionin alusten liikenteenharjoittajien pääsyä Japanin satamiin tai lastaamista ja purkamista Japanissa.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

MT: Italian kautta kulkevaan Euroopan mantereeseen ja Maltan väliseen meriyhteyteen on myönnetty yksinoikeudet (CPC 7213, 7214, 742 osittain, 745, 749 osittain).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

SK: Ulkomaisten sijoittajien päätoimipaikan on oltava Slovakiassa, jotta ne voivat hakea lupaa palvelun tarjoamiseen (CPC 722).

b) Meriliikenteen liitännäispalvelut

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Luotsaus- ja kiinnityspalvelujen tarjoaminen. Selvyyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin jäsenvaltiossa sovellettavista alusten rekisteröintiä koskevista edellytyksistä riippumatta Euroopan unioni varaa itselleen oikeuden vaatia, että ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltion kansalliseen alusrekisteriin merkityt alukset voivat tarjota luotsaus- ja kiinnityspalveluja (CPC 7452).

EU, pois lukien **LT** ja **LV:** Ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltion lipun alla purjehtivat alukset saavat tarjota hinaus- ja työntöpalveluja (CPC 7214).

LT: Ainoastaan liettualaiset oikeushenkilöt tai Euroopan unionin jäsenvaltion oikeushenkilöt, joilla on Liettuassa sivuliike, jolla on Liettuan meriturvallisuushallinnon antama todistus, voivat tarjota luotsaus- ja kiinnityspalveluja sekä hinaus- ja työntöpalveluja (CPC 7214).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa –
Markkinoille pääsy:

BE: Lastinkäsittelypalveluja voivat tarjota ainoastaan akkreditoidut työntekijät, joilla on oikeus työskennellä kuninkaan asetuksessa määritellyillä satama-alueilla (CPC 741).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: Loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire;

Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des ports et fixant sa dénomination et sa compétence;

Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers);

Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Gand);

Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Zeebrugge);

Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une organisation d'employeur (Ostende); ja

Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié.

c) Sisävesiliikenne ja siihen liittyvät liitännäispalvelut

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu,

Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kierto ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Henkilö- ja tavaraliikenne sisävesillä (CPC 722) ja sisävesiliikenteen liitännäispalvelut.

Selvyyden vuoksi todetaan, että tämä varauma kattaa myös kabotaasiliikenteen sisävesillä (CPC 722).

d) Rautatieliikennepalvelut ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut;

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Rautateiden henkilö- ja tavaraliikenne (CPC 711).

FI: Rajat ylittävä rautatieliikennepalvelujen tarjonta. Rautateiden henkilöliikennepalvelujen tarjoamisen osalta voimassa on Helsingin pääkaupunkiseudulla vuoteen 2017 asti ja muualla vuoteen 2019 asti yksinoikeudet (jotka on myönnetty valtion 100-prosenttisesti omistamalle VR Groupille), jotka saatetaan uusia (CPC 7111, 7112).

LT: Rautatiekaluston huolto- ja korjauspalveluja koskee valtion monopoli (CPC 86764, 86769, 8868 osittain).

SE (ainoastaan markkinoille pääsyn osalta): Rautatiekaluston huoltoon ja korjaukseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, kun sijoittaja aikoo perustaa omia terminaali-infrastruktuureja. Pääasialliset arviointiperusteet: tila- ja kapasiteettirajoitukset (CPC 86764, 86769, 8868 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Rautatielaki (304/2011).

SE: Suunnittelu- ja rakennuslaki (2010:900).

e) Maantieliikenne (henkilö- ja tavaraliikenne, kansainväliset rekkaliikennepalvelut) ja maantielikenteen liitännäispalvelut)

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU:

- i) Sijoittautumisvaatimus ja maantieliikennepalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen kieltö (CPC 712).
- ii) Johonkin Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen ulkomaisen sijoittajan kabotaasiliikennepalvelujen tarjoamisen rajoittaminen toisessa EU:n jäsenvaltiossa (CPC 712).
- iii) Euroopan unionissa voidaan soveltaa taloudellista tarveharkintaa ja rajoittaa palveluntarjoajien lukumäärää Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä sellaisena kuin se määritellään sovellettavassa lainsäädännössä (CPC 71221).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

BE: Lupien enimmäismäärä voidaan vahvistaa laissa (CPC 71221).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä ja neuvoston direktiivin 96/26/EY kumoamisesta;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä; ja

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1073/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, kansainvälisen linja-autoliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta.

IT: Henkilöautojen vuokrauspalveluihin kuljettajineen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen.

Kaukoliikenteen linja-autopalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen.

Tavaraliikennepalvelujen tarjontaan sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä (CPC 712).

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Asetuksen 285/1992 (tielaki ja myöhemmät muutokset) 85 §;

Asetuksen 395/2000 (maanteiden henkilöliikenne) 8 §;

Laki 21/1992 (epäsäännöllistä julkista maanteiden henkilöliikennettä koskeva puitelaki);

Lain 218/2003 (henkilöliikenne kuljettajineen vuokratuilla linja-autoilla) 1 §; ja

Laki 151/1981 (paikallista julkista liikennettä koskeva puitelaki).

PT: Henkilöliikennepalvelujen osalta henkilöautojen vuokrauspalveluihin kuljettajineen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen (CPC 712).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

LV: Henkilö- ja tavaraliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille. Sijoittautuneiden yritysten on käytettävä kansallisesti rekisteröityjä ajoneuvoja (CPC 712).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa. Yhtiöittämistä edellytetään. Luonnollisilta henkilöiltä edellytetään Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 712).

MT: Julkinen linja-autoliikenne: koko verkkoon sovelletaan toimilupavaatimusta, joka sisältää julkisen palvelun velvoitteita koskevan sopimuksen tiettyjen sosiaalisten sektoreiden kattamiseksi (kuten opiskelijat ja ikääntyneet) (CPC 712).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Tieliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille (CPC 712).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Euroopan unionin ulkopuoliset sijoittajat eivät saa tarjota kaukoliikenteen linja-autopalveluja (CPC 712).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

ES: Henkilöliikenteeseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa luokan CPC 7122 palvelujen osalta. Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä. Kaukoliikenteen linja-autopalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen.

SE: Maantiekaluston huoltoon ja korjaukseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, kun sijoittaja aikoo perustaa omia terminaalinfrastruktuureja. Pääasialliset arviointiperusteet: tila- ja kapasiteettirajoitukset (CPC 6112, 6122, 86764, 86769, 8867 osittain).

SK: Tavaraliikenteeseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: paikallinen kysyntä (CPC 712).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

BG: Maantieliikenteen tukipalveluja koskee sijoittautumisvaatimus (CPC 744).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä ja neuvoston direktiivin 96/26/EY kumoamisesta;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä; ja

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1073/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, kansainvälisen linja-autoliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta.

FI: Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (693/2006); ja
Ajoneuvolaki (1090/2002).

SE: Suunnittelu- ja rakennuslaki (2010:900).

f) Avaruusliikenne ja avaruusalusten vuokraus

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu,

Suoritevaatimusten kieltä, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Avaruusliikennepalvelut ja avaruusalusten vuokraus (CPC 733, 734 osittain).

g) Suosituimmuuskohdellun poikkeukset

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Suosituimmuuskohdellu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Suosituimmuuskohdellu:

i) Liikenne (kabotaasi) lukuun ottamatta meriliikennettä

FI: Myönnetään tietyille maalle erilliskohtellu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisen sopimusten nojalla, joilla vapautetaan vastavuoroisuuden perusteella ulkomaille rekisteröidyt ajoneuvot yleisestä kiellosta tarjota kabotaasiliikennepalveluja (myös yhdistettyä liikennettä – tie- ja rautatieliikenne) Suomessa (CPC 711 osittain, CPC 712 osittain, CPC 722 osittain).

ii) Meriliikenteen tukipalvelut

BG: Bulgaria sallii meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalvelujen ja varastointipalvelujen, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, tarjoamisen japanilaisille palveluntarjoajille samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Japani sallii meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalvelujen ja varastointipalvelujen, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, tarjoamisen bulgarialaisille palveluntarjoajille (CPC 741 osittain, CPC 742 osittain).

iii) Alusten vuokraus tai leasing

DE: Saksassa asuviin kuluttajiin, jotka haluavat vuokrata ulkomaisia aluksia, voidaan soveltaa vastavuoroisuusehtoa (CPC 7213, CPC 7223, CPC 83103).

iv) Maantie- ja rautatieliikenne

EU: Oikeus myöntää tietylle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden sekä kolmannen maan väliseen maanteiden kansainväliseen tavaraliikenteeseen (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset) sekä matkustajaliikenteeseen (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Kyseinen kohtelu voi

- käsittää osapuolten välisen tai niiden alueen kautta tapahtuvan liikennepalvelujen tarjonnan varaamisen kussakin osapuolella rekisteröidyille ajoneuvoille tai sen rajoittamisen kyseisiin ajoneuvoihin¹; tai
- sisältää kyseisiin ajoneuvoihin sovellettavan verovapautuksen.

¹ Itävallan osalta suosituimmuuskohtelun poikkeuksen liikenneoikeuksia koskeva osa kattaa kaikki maat, joiden kanssa on tehty tai saatetaan tehdä kahdenvälinen tieliikennesopimus tai muita tieliikenteeseen liittyviä järjestelyjä koskeva kahdenvälinen sopimus.

v) Tieliikenne

BG: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla varataan kyseisenlaisten liikennepalvelujen tarjoaminen tai rajoitetaan sitä ja täsmennetään palveluntarjontaan Bulgarian alueella tai Bulgarian rajojen yli kuljettaessa sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuverot tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot (CPC 7121, 7122, 7123).

CZ: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuverot tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Tšekin alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

ES: Lupa kaupallisen läsnäolon perustamiseen Espanjaan voidaan evätä palveluntarjoajilta, joiden lähtömaa ei myönnä espanjalaisille palveluntarjoajille tosiasiallista markkinoille pääsyä (CPC 7123).

Voimassa olevat toimenpiteet:

Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.

HR: Nykyisten tai tulevien kansainvälistä tieliikennettä koskevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulku tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Kroatian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

LT: Kahdenvälisten sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joissa vahvistetaan asianomaisille osapuolille liikennepalveluja koskevat määräykset ja täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkua ja muuta liikennettä koskevat kahdenväliset luvat Liettuan alueella, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvan liikenteen palveluille sekä tienkäyttöverot ja -maksut (CPC 7121, 7122, 7123).

SK: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulku tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Slovakian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

vi) Rautatieliikenne

BG, CZ ja SK: Nykyiset tai tulevat sopimukset, joilla säännellään liikenneoikeuksia ja liikenteenharjoittamiseen sovellettavia ehtoja sekä liikennepalvelujen tarjontaa Bulgarian, Tšekin ja Slovakian alueella ja asianomaisten maiden välillä. (CPC 7111, 7112).

vii) Lentoliikenne – Lentoliikenteen liitännäispalvelut

EU: Kolmannelle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät maahuolintapalveluihin:

viii) Maantie- ja rautatieliikenne

EE: Kun tietylle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka koskevat maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset), joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin, jotka koskevat Viron alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa kummankin osapuolen alueella rekisteröityjen ajoneuvojen liikennettä ja verovapautuksen myöntämistä näille ajoneuvoille (CPC 711 osittain, 712 osittain, 721 osittain).

ix) Kaikki henkilöliikenne- ja tavaraliikennepalvelut lukuun ottamatta meri- ja lentoliikennettä.

PL: Puola sallii japanilaisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Puolaan ja sen alueella samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Japani sallii puolalaisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Japaniin ja sen alueella.

Varauma nro 21 – Maatalous, kalastus ja vesi

Toimiala:	Maatalous, riistatalous, metsätalous; kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut; veden keruu, puhdistus ja jakelu
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 011, ISIC Rev. 3.1 012, ISIC Rev. 3.1 013, ISIC Rev. 3.1 014, ISIC Rev. 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut; ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Suoritevaatimusten kielto Ylempi johto ja hallitukset
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Maatalous, riistatalous ja metsätalous

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

HR: Maatalous ja metsästys.

HU: Maataloustoiminta (ISIC Rev. 3.1 011, 3.1 012, 3.1 013, 3.1 014, 3.1 015, CPC 8811, 8812, 8813 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

Voimassa olevat toimenpiteet:

HR: Laki maatalousmaasta (Kroatian virallinen lehti nro 152/08, 25/09, 153/09, 21/10 39/11 ja 63/11), 2 §.

b) Kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Etenkin yhteisen kalastuspolitiikan ja kolmannen maan kanssa tehtyjen kalastussopimusten puitteissa pääsy Euroopan unionin jäsenvaltion suvereniteettiin tai oikeudenkäyttövaltaan kuuluvilla merivesillä sijaitseviin biologisiin luonnonvaroihin ja kalastuspaikkoihin sekä niiden käyttö, mukaan lukien:

- i) sääntely, joka koskee japanilaisille tai kolmannen maan aluksille myönnettyjen alakiintiöiden mukaisesti pyydettyjen saaliiden purkamista Euroopan unionin satamissa;
- ii) yrityksen vähimmäiskoon määrittäminen sekä pienimuotoiseen että rannikkokalastukseen tarkoitettujen alusten ylläpitämiseksi; tai
- iii) erilliskohtelun myöntäminen Japanille tai kolmannelle maalle voimassa olevan tai tulevan kahdenvälisen kalastusta koskevan sopimuksen nojalla.

Kaupallinen kalastuslupa, joka oikeuttaa kalastamaan Euroopan unionin jäsenvaltion aluevesillä, voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltion lipun alla purjehtiville aluksille.

Euroopan unionin jäsenvaltion lipun alla purjehtivan kalastusaluksen miehistön kansalaisuus.

Vesiviljelylaitosten perustaminen merellä tai sisävesillä.

FR: Euroopan unionin ulkopuolisten maiden kansalaiset eivät saa harjoittaa kalan-, äyriäisten- ja levänviljelyä Ranskan valtiolle kuuluvilla merialueilla.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu.

Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Meren ja jokien luonnonvarojen pyynti aluksilla Bulgarian sisäisillä merialueilla tai aluevesillä on toteutettava Bulgarian lipun alla purjehtivilla aluksilla. Ulkomainen alus ei saa harjoittaa kaupallista kalastusta talousvyöhykkeellä muutoin kuin Bulgarian ja lippuvaltion välisen sopimuksen perusteella. Talousvyöhykettä ohitettaessa ulkomaisten kalastusalusten kalastusvälineet eivät saa olla toimintatilassa.

c) Veden keruu, puhdistus ja jakelu

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Toiminta, joka koskee tiettyjä palveluja, kuten veden keruuta, puhdistusta ja jakelua kotitalouksille, teollisuudelle ja kaupallisille tai muille käyttäjille, mukaan luettuna juomaveden toimitus ja vesihuolto.

Varauma nro 22 – Energiaan liittyvä toiminta

Toimiala:	Energiantuotanto ja siihen liittyvät palvelut
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, 4030 osittain, CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 osittain, 887.
Varauman tyyppi:	Markkinoille pääsy Kansallinen kohtelu Suoritevaatimusten kielto Ylempi johto ja hallitukset
Toimiala:	Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

- a) **Energiapalvelut – yleiset (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, 403 osittain, 41; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))**

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Jos Euroopan unionin jäsenvaltio sallii sähkön ja kaasun siirtojärjestelmän tai öljyn ja kaasun putkijohtokuljetusjärjestelmän ulkomaalaisomistuksen, toimenpiteitä japanilaisten yritysten osalta, jotka ovat sellaisen kolmannen maan luonnollisten henkilöiden tai yritysten määräysvallassa, jonka osuus Euroopan unionin öljyn, maakaasun tai sähkön tuonnista on yli 5 prosenttia, koko Euroopan unionin tai yksittäisen Euroopan unionin jäsenvaltion energian toimitusvarmuuden takaamiseksi. Tätä varaumaa ei sovelleta energian jakeluun liittyvinä palveluina tarjottaviin neuvonta- ja konsultointipalveluihin.

Tätä varaumaa ei sovelleta **Kroatiaan, Unkariin ja Liettuaan** (LT:n osalta ainoastaan CPC 7131) polttoaineiden putkijohtokuljetusten osalta, Latviaan energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta eikä Sloveniaan kaasun jakeluun liittyvien palvelujen osalta (ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

CY: Jalostettujen öljytuotteiden tuotanto siltä osin kuin sijoittaja on sellaisen Euroopan unionin ulkopuolisen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa, jonka osuus Euroopan unionin öljyn tai maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia, sekä kaasun tuotanto, kaasumaisten polttoaineiden jakelu putkiverkossa omaan lukuun, sähkön tuotanto, siirto ja jakelu, polttoaineiden putkikuljetus, muut sähkön ja maakaasun jakelun liitännäispalvelut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut, sähkön tukkukauppapalvelut sekä moottoripolttoaineen, sähkön ja muun kuin pullotetun kaasun vähittäiskauppapalvelut (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131, ja 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

FI: Energian sekä höyryn ja lämminveden siirto- ja jakeluverkostot ja -järjestelmät.

FI: Monopolioiden tai yksinoikeuksien muodossa olevat määrälliset rajoitukset, jotka koskevat maakaasun tuontia sekä höyryn ja lämmönveden tuotantoa ja jakelua. Tällä hetkellä voimassa on luonnollisia monopoleja ja yksinoikeuksia (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

FR: Sähkön ja kaasun siirtojärjestelmät ja öljyn ja kaasun putkijohtokuljetusjärjestelmät (CPC 7131).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Energian jakelupalvelut ja energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Energian siirtopalvelujen osalta oikeushenkilöiden muoto ja sellaisten julkisten ja yksityisten toimijoiden kohtelu, joille Belgia on myöntänyt yksinoikeudet. Vaatimuksena on sijoittautuminen Euroopan unioniin (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

BG: Energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 88).

PT: Sähkön tuotanto, siirto ja jakelu, kaasun tuotanto, polttoaineiden putkijohtokuljetukset, sähkön tukkukauppapalvelut, sähkön ja pullotetun kaasun vähittäiskauppapalvelut sekä sähkön ja maakaasun jakeluun liittyvät palvelut. Sähkö- ja kaasualoja koskevat toimiluvat annetaan vain tietyille yhtiöille, joiden päätoimipaikka ja toimiva johto on Portugalissa (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

SK: Sähkön tuotantoon, siirtoon ja jakeluun, kaasun tuotantoon ja kaasumaisten polttoaineiden jakeluun, höyryn ja lämminveden tuotantoon ja jakeluun, polttoaineiden putkijohtokuljetuksiin, sähkön, höyryn ja lämminveden tukku- ja vähittäiskauppaan sekä energian jakeluun liittyviin palveluihin, mukaan lukien palvelut energiatehokkuuden, energiansäästön ja energiakatselmusten aloilla, tarvitaan lupa. Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan, ja lupa voidaan evätä ainoastaan jos markkinat ovat kyllästetyt. Kaikkien mainittujen toimintojen osalta lupa voidaan myöntää ainoastaan luonnolliselle henkilölle, jolla on vakinainen asuinpaikka Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai ETA-maassa, tai oikeushenkilölle, joka sijoittautunut Euroopan unionin jäsenvaltioon tai ETA-maahan (ISIC Rev. 3.1 4010, 4020, 4030, CPC 7131).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Metallimalmien louhintaa ja muuta kaivostoimintaa ja louhintaa lukuun ottamatta ulkomaisilta yrityksiltä, jotka ovat sellaisen kolmannen maan luonnollisten henkilöiden tai yritysten määräysvallassa, jonka osuus Euroopan unionin öljyn, maakaasun tai sähkön tuonnista on yli 5 prosenttia, voidaan kieltää määräysvalta toiminnassa. Edellytyksenä on yhtiöittäminen (ei sivuliikkeitä) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 4010 osittain, 4020 osittain, 4030 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/72/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta ja

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta.

BG: Energialaki

CY: Sähkömarkkinoiden sääntelyä koskevat lait 2003: laki 122(I)/2003 sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 239(I)/2004, 143(I)/2005, 173(I)/2006, 92(I)/2008, 211(I)/2012, 206(I)/2015 ja 18(I)/2017;

Kaasumarkkinoiden sääntelyä koskevat lait 2004–2007;

Öljylaki (putkijohdot), Kyproksen tasavallan perustuslain 273 luku;

Öljylaki L.64(I)/1975; ja

Öljyn ja polttoaineiden eritelmiä koskevat lait 2003–2009.

FI: Maakaasumarkkinalaki (508/2000); ja
Sähkömarkkinalaki (386/1995).

FR: Energialait (L111-5, L111-53).

PT: Asetus 230/2012 ja asetus 231/2012, 26. lokakuuta – Maakaasu;
Asetus 215-A/2012 ja asetus 215-B/2012, 8. lokakuuta – Sähkö; ja
Asetus 31/2006, 15. helmikuuta – Raakaöljy/öljytuotteet.

SK: Laki kaivostoiminnasta, räjähteistä ja valtion kaivannaistoiminnan hallinnosta 51/1988;
Geologista toimintaa koskeva laki 569/2007, 5 §;
Energialaki 251/2012, 6 ja 7 §; ja
Lämpöenergi laki 657/2004, 5 §.

b) Sähkö (ISIC Rev. 3.1 40, 401; CPC 62271, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kiello sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Sähkön tuonti. Sähkön rajat ylittävä kauppa ja tukku- ja vähittäiskauppa.

FR: Ainoastaan Ranskan valtion, muun julkisen sektorin organisaation tai EDF:n (Electricité de France) 100-prosenttisesti omistamat yhtiöt voivat omistaa ja johtaa sähkön siirto- ja jakelujärjestelmiä.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BG: Sähkön ja lämmön tuotanto.

PT: Sähkön siirto ja jakelu toteutetaan yksinomaisilla julkisen palvelun toimiluvilla.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Yksittäinen lupa kapasiteetiltaan 25 MW:n sähköntuotantoon edellyttää sijoittautumista Euroopan unioniin tai muuhun valtioon, jossa on käytössä sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 96/92/EY käyttöön otettua järjestelmää vastaava järjestelmä ja jossa yrityksellä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys talouteen.

Sähkön offshore-tuotanto Belgian offshore-alueella edellyttää toimilupaa ja yhteisyritystä Euroopan unionin jäsenvaltion yrityksen kanssa tai sellaisen valtion ulkomaisen yrityksen kanssa, jossa on käytössä sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/54/EY käyttöön otettua järjestelmää vastaava järjestelmä, erityisesti lupaa ja valintaa koskevien ehtojen osalta. Lisäksi yrityksen keskushallinnon tai päätoimipaikan on oltava Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai edellä mainitut vaatimukset täyttävässä maassa, jossa yrityksellä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys talouteen.

Offshore-tuotannon Elia-siirtoverkkoon yhdistävien voimajohtojen rakentaminen edellyttää lupaa, ja yrityksen on täytettävä edellä esitetyt edellytykset, yhteisyritysvaatimusta lukuun ottamatta.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Välittäjä tarvitsee luvan sähkön toimittamiseen sellaisille Belgiaan sijoittautuneille asiakkaille, joilla on yhteys kansalliseen verkkojärjestelmään tai suoraan linjaan, jonka nimellisjännite on suurempi kuin 70 000 voltia. Tällainen lupa voidaan myöntää ainoastaan ETA:n alueelle sijoittautuneelle luonnolliselle tai oikeushenkilölle.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

FR: Sähköön tuotanto.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes;

Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer; ja

Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de pose de câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont installés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau continental, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d'installations ou d'ouvrages relevant de la juridiction belge.

FI: Maakaasumarkkinalaki (508/2000); ja
Sähkömarkkinalaki (588/2013). **FR:** Energialait (L111-5, L111-53).

PT: Asetus 215-A/2012; ja
Asetus 215-B/2012, 8. lokakuuta – Sähkö;

- c) **Polttoaineet, kaasu, raakaöljy tai öljytuotteet (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 osittain, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))**

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kieltä sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FI: Ulkomaisten henkilöiden tai yritysten omistuksen tai määräysvallan estäminen nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaaleissa (mukaan lukien LNG-terminaalin varastointiin tai uudelleen kaasuunuttamiseen käytettävät osat) energiaturvallisuuteen liittyvistä syistä.

FR: Kansallisen energiaturvallisuuden varmistamiseksi ainoastaan Ranskan valtion, muun julkisen sektorin organisaation tai ENGIEn 100-prosenttisesti omistamat yhtiöt voivat omistaa ja johtaa kaasun siirto- ja jakelujärjestelmiä.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Kaasun irtovarastointipalvelujen osalta oikeushenkilöiden muoto ja sellaisten julkisten ja yksityisten toimijoiden kohtelu, joille Belgia on myöntänyt yksinoikeudet. Kaasun irtovarastointipalvelujen tapauksessa edellytetään sijoittautumista Euroopan unioniin (CPC 742 osittain).

BG: Öljyn ja maakaasun putkijohtokuljetukset ja varastointi, mukaan lukien kauttakulkusiirto (CPC 71310, CPC 742 osittain).

PT: Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden (maakaasu) varastointipalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen. Maakaasun siirtoa, jakelua ja maanalaista varastointia sekä nesteytetyn maakaasun (LNG) vastaanottamista, varastointia ja kaasutustermiinaaleja koskevat toimiluvat myönnetään käyttöoikeussopimuksina julkisen tarjouskilpailun perusteella (CPC7131, CPC 7422).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

BE: Maakaasun ja muiden polttoaineiden putkijohtokuljetukset edellyttävät lupaa. Lupa voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneelle luonnolliselle tai oikeushenkilölle (14.5.2002 annetun asetuksen 3 §).

Yrityksen hakiessa lupaa edellytetään seuraavaa:

- i) yrityksen on oltava muodostettu Belgian lainsäädännön, muun Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännön tai sellaisen kolmannen maan lainsäädännön mukaisesti, joka on sitoutunut noudattamaan oikeudellista kehystä, joka vastaa maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/30/EY yleisiä vaatimuksia; ja

- ii) yrityksen hallinnollisen keskuspaikan, päätoimipaikan tai pääasiallisen toimipaikan on oltava Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai sellaisessa kolmannessa maassa, joka on sitoutunut noudattamaan oikeudellista kehystä, joka vastaa maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/30/EY yleisiä vaatimuksia, edellyttäen, että kyseisen toimipaikan tai päätoimipaikan toiminnalla on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys asianomaisen maan talouteen (CPC 7131).

BE: Yleensä kaasun toimittaminen Belgiaan sijoittautuneille asiakkaille (asiakkailta tarkoitetaan sekä jakeluyhtiöitä että asiakkaita, joiden kaasun yhteiskulutus kaikista toimituslähteistä on vähintään miljoona kuutiometriä vuodessa) edellyttää ministerin yksilöllistä lupaa paitsi jos toimittaja on jakeluyhtiö, jolla on oma jakeluverkko. Tällainen lupa voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneelle luonnolliselle tai oikeushenkilölle.

CY: Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelujen rajat ylittävää tarjoaminen sekä polttoöljyjen ja pullotettujen kaasujen muu vähittäiskauppa kuin postimyynti (CPC 613, CPC 62271, CPC 63297, CPC 7131, CPC 742).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa –
Markkinoille pääsy:

HU: Putkijohtokuljetuksia koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista. Palveluja voidaan tarjota valtion tai paikallisen viranomaisen myöntämän käyttöoikeussopimuksen kautta. Näiden palvelujen tarjoamista säännellään käyttöoikeussopimuksia koskevalla Unkarin lailla (CPC 7131).

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

LT: Polttoaineiden putkijohtokuljetukset ja muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijohtokuljetuksiin liittyvät palvelut.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations; ja

Loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations (8.2 §).

BG: Energialaki

CY: Sähkömarkkinoiden sääntelyä koskeva laki 2003: laki 122(I)/2003 sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 239(I)/2004, 143(I)/2005, 173(I)/2006, 92(I)/2008, 211(I)/2012, 206(I)/2015 ja 18(I)/2017;

Kaasumarkkinoiden sääntelyä koskevat lait 2004–2007;

Öljylaki (putkijohdot), Kyproksen tasavallan perustuslain 273 luku;

Öljylaki L.64(I)/1975; ja

Öljyn ja polttoaineiden eritelmiä koskevat lait 2003–2009.

FI: Maakaasumarkkinalaki (508/2000);

FR: Energialait (L111-5, L111-53).

HU: Käyttöoikeussopimuksia koskeva laki XVI, 1991.

LT: Liettuan tasavallan maakaasulaki, 10.10.2000, nro VIII-1973.

PT: Asetus 230/2012 ja asetus 231/2012, 26. lokakuuta – Maakaasu;

Asetus 215-A/2012 ja asetus 215-B/2012, 8. lokakuuta – Sähkö; ja

Asetus 31/2006, 15. helmikuuta – Raakaöljy/öljytuotteet.

d) Ydinvoima (ISIC Rev. 3.1 12, 3.1 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, 4010 osittain, CPC 887))

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

DE: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

AT ja FI: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

BE: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kielto:

HU ja SE: Ydinpolttoaineen jalostus ja ydinvoimaan perustuva sähköntuotanto.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

BG: Halkeavan tai yhtyvän ydinmateriaalin tai niiden lähtöaineiden jalostaminen sekä niillä käytävä kauppa, ydinenergian tuotantolaitosten laitteiden ja järjestelmien kunnossapito ja korjaukset, kyseisten materiaalien ja niiden jalostuksessa syntyvän jätteen kuljetus tai ionisoivan säteilyn käyttö ja kaikki muut palvelut, jotka liittyvät ydinenergian käyttöön rauhanomaisiin tarkoituksiin (mukaan luettuina insinööri- ja konsulttipalvelut ja ohjelmistoihin liittyvät palvelut jne.).

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

FR: Näissä toimissa on noudatettava Euratomin ja Japanin sopimuksesta johtuvia velvoitteita.

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (ydinvoimatonta Itävaltaa koskeva perustuslaillinen laki) BGBl. I nro 149/1999.

BG: Laki ydinenergian turvallisesta käytöstä.

FI: Ydinenergialaki (990/1987).

HU: Vuonna 1996 annettu laki CXVI ydinenergiasta; ja
Hallituksen asetus nro 72/2000 ydinenergiasta.

SE: Ruotsin ympäristölaki (1998:808); ja
Ydinteknologiatoimintoja koskeva laki (1984:3).

Varauma nro 23 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Toimiala: Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Toimialaluokka: CPC 9703, CPC 612 osittain, CPC 621 osittain, CPC 625 osittain, 85990 osittain

Varauman tyyppi: Markkinoille pääsy

Kansallinen kohtelu

Suosituimmuuskohtelu

Suoritevaatimusten kieltö

Ylempi johto ja hallitukset

Toimiala: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Hautaus-, krematorio- ja hautaustoimistopalvelut (CPC 9703)

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy:

FI: Krematoriopalveluja ja hautausmaiden toiminta-/ylläpitopalveluja voivat tarjota ainoastaan valtio, kunnat, seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt sekä voittoa tavoittelemattomat säätiöt ja yhteisöt.

PT: Hautaus- ja hautaustoimistopalvelujen tarjoaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa. Hautaus- ja hautaustoimistopalveluja tarjoavien yksikköjen tekniseltä vastaavalta edellytetään ETA-maan kansalaisuutta.

SE: Krematorio- ja hautauspalvelujen osalta monopoli on Ruotsin kirkolla tai paikallisilla viranomaisilla.

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

DE: Ainoastaan julkisoikeuden mukaisesti muodostetut oikeushenkilöt voivat johtaa hautausmaata. Hautausmaiden ja hautaukseen liittyvien palvelujen perustaminen ja johtaminen ovat julkisen vallan tarjoamia palveluja.

SI: Hautaus-, krematorio- ja hautaustoimistopalvelut

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Hautaustoimilaki (457/2003).

PT: Asetus 10/2015, annettu 16.1.2015.

SE: Begravningslag (1990:1144).

b) Muut liike-elämään liittyvät palvelut

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

CZ: Huutokauppapalveluihin tarvitaan Tšekissä toimilupa. Toimiluvan saaminen (vapaaehtoisten julkisten huutokauppojen tarjoamista varten) edellyttää yritykseltä yhtiöitymistä Tšekissä ja luonnolliselta henkilöltä oleskelulupaa; lisäksi yrityksen tai luonnollisen henkilön on oltava merkitty Tšekin kaupparekisteriin (CPC 612 osittain, CPC 621 osittain, CPC 625 osittain, 85990 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Laki nro 455/1991 Kok., elinkeinolupalaki; ja
Laki nro 26/2000 Kok., julkisista huutokaupoista.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

LT: Valtion ”Infostruktura”-yhtiöllä on yksinoikeudet seuraavien palvelujen tarjoamiseen: tiedonsiirto valtion suojatun tiedonsiirtoverkon kautta, ”gov.lt”-internetosoitteiden myöntäminen, sähköisten kassajärjestelmien sertifiointi.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Hallituksen päätöslauselma nro 756, annettu 28 päivänä toukokuuta 2002, standardimenettelyn hyväksymisestä valtion omistamien yritysten ja ministeriöiden, hallinnollisten laitosten ja maaherrojen perustamien ja niiden alaisuudessa toimivien julkisten laitosten tuottamien monopoliluonteisten tavaroiden ja palvelujen hintojen ja tariffien asettamiseksi.

Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy:

FI: Vaatimus sijoittautumisesta Suomeen tai muualle ETA:n alueelle sähköisten tunnistuspalvelujen tarjoamista varten.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009).

c) Uudet palvelut

Sijoitustoiminnan vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimusten kieltä sekä Rajat ylittävä palvelujen kauppa – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu:

EU: Uusien palvelujen tarjoamisen osalta muut kuin palvelut, jotka sisältyvät Yhdistyneiden kansakuntien yhteiseen tavaraluokitukseen (CPC), 1991.

Japanin luettelo

Ylähuomautukset

1. Tässä luettelossa esitetään 8.12, 8.18 ja 8.24 artiklan mukaisesti Japanin varaumat tiettyjen sellaisten toimialojen, osa-alojen tai toimintojen osalta, joilla se voi ylläpitää voimassa olevia tai ottaa käyttöön uusia tai rajoittavampia toimenpiteitä, jotka eivät ole seuraavissa määrättyjen velvoitteiden mukaisia:
 - a) 8.7 tai 8.15 artikla;
 - b) 8.8 tai 8.16 artikla;
 - c) 8.9 tai 8.17 artikla;
 - d) 8.10 artikla; tai
 - e) 8.11 artikla.

2. Jokainen varauma sisältää seuraavat osat:

- a) 'toimialalla' tarkoitetaan yleistä toimialaa, jolla varauma tehdään;
- b) 'osa-alalla' tarkoitetaan tiettyä toimialaa, jolla varauma tehdään;
- c) 'toimialaluokalla' tarkoitetaan tapauksen mukaan ja ainoastaan avoimuuden vuoksi varauman kohteena olevaa toimintaa kotimaisten tai kansainvälisten toimialaluokkakoodien mukaisesti;
- d) 'asianomaisilla velvoitteilla' tarkoitetaan 1 kohdassa tarkoitettuja velvoitteita, joiden osalta varauma tehdään;
- e) 'kuvauksessa' määritellään varauman kattaman toimialan, osa-alan tai toimintojen soveltamisala; ja
- f) 'voimassa olevissa toimenpiteissä' yksilöidään, avoimuussyistä, voimassa olevat toimenpiteet, joita sovelletaan varauman kattamaan toimialaan, osa-alaan tai toimintoihin.

3. Varauman tulkinnassa otetaan huomioon varauman kaikki osat. Osa ”kuvaus” on etusijalla kaikkiin muihin osiin nähden.
4. Finanssipalvelujen osalta
 - a) Japania ei estetä 8.65 artiklan yhteydessä vakauden ja luotettavuuden turvaamiseen liittyvistä syistä toteuttamasta toimenpiteitä, kuten kaupallisen läsnäolon oikeudellisia muotoja koskevia syrjimättömiä rajoituksia. Samoista syistä Japania ei estetä soveltamasta syrjimättömiä rajoituksia, jotka koskevat uusien finanssipalvelujen markkinoille pääsyä ja joiden on oltava kyseisten vakautta ja luotettavuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävän sääntelykehysten mukaisia. Tässä yhteydessä arvopaperiyritysten sallitaan käydä kauppaa Japanin asiaa koskevassa lainsäädännössä määritellyillä arvopapereilla, mutta pankit saavat käydä kauppaa kyseisillä arvopapereilla vain, jos se sallitaan kyseisessä lainsäädännössä; ja
 - b) Euroopan unionin alueella Japanissa olevalle palvelun kuluttajalle suoritettavia palveluja, jotka suoritetaan ilman palvelun suorittajan aktiivista markkinointia, pidetään 8.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan mukaisesti suoritettavina palveluina.

5. Kun kyseessä ovat meriliikenteen kuljetuspalvelut, meriliikenteen kabotaasiin vaikuttavia toimenpiteitä ei luetella tässä luettelossa, sillä ne jätetään 8 luvun B jakson soveltamisalan ulkopuolelle 8.6 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti ja 8 luvun C jakson ulkopuolelle 8.14 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.
6. Japanin lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat taajuuksien saatavuutta ja jotka vaikuttavat 8.7 ja 8.15 artiklan mukaisiin velvoitteisiin, ei ole sisällytetty tähän Japanin luetteloon, ottaen huomioon erityissitoumusten laatimista koskevien ohjeiden (Guidelines for the Scheduling of Specific Commitments) lisäys 6 (WTO:n asiakirja S/L/92, 28.3.2001).
7. Tässä liitteessä olevassa Japanin luettelossa lyhenteellä 'JSIC' tarkoitetaan Japanin standardoitua toimialaluokitusta (Japan Standard Industrial Classification), jonka Japanin sisäasiain- ja viestintäministeriö on vahvistanut ja jota on tarkistettu 30 päivänä lokakuuta 2013.

1 Toimiala: Kaikki toimialat

Osa-ala:

Toimialaluokka:

Asianomaiset velvoitteet: Markkinoille pääsy (8.7 artikla)
Kansallinen kohtelu (8.8 artikla)
Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla)

Kuvaus: Sijoitustoiminnan vapauttaminen

1. Siirtäessään tai luovuttaessaan valtionyrityksen tai julkisen vallan yksikön omapääomaosuuksia tai varoja Japani varaa itselleen oikeuden
 - a) kieltää tällaisten omapääomaosuuksien tai varojen omistaminen Euroopan unionin yrittäjien tai näiden sijoitusten osalta taikka rajoittaa sitä;

- b) rajoittaa Euroopan unionin yrittäjien tai näiden sijoitusten mahdollisuuksia harjoittaa tällaisten omapääomaosuuksien tai varojen omistajina määräysvaltaa näin mahdollisesti muotoutuvassa yrityksessä; tai
- c) ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat mahdollisesti muotoutuvan yrityksen ylimmän johdon, johtajien tai hallituksen jäsenten kansalaisuutta.

- 2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, Japanin keskushallinto ei toteuta 1 kohdassa tarkoitettuja kieltoja, rajoituksia tai toimenpiteitä uusilla laeilla tai asetuksilla sen jälkeen, kun 1 kohdassa tarkoitettut omapääomaosuudet tai varat on siirretty Japanin keskushallinnolta Euroopan unionin yrittäjälle tai tämän sijoituksille¹.

Voimassa olevat
toimenpiteet:

¹ Selvyyden vuoksi todetaan, että Japanin keskushallinto voi pitää voimassa tällaisen kiellon, rajoituksen tai toimenpiteen, joka on hyväksytty alkuperäisen siirron yhteydessä.

2 Toimiala: Kaikki toimialat

Osa-ala:

Toimialaluokka:

Asianomaiset velvoitteet: Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla)
Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla)
Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla)

Kuvaus: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat sijoittamista lennätinpalveluihin, vedonlyönti- ja rahapalveluihin, tupakkatuotteiden valmistukseen, Japanin pankin setelien valmistukseen ja metallirahojen lyömiseen ja myyntiin ja postipalveluihin Japanissa tai mainittujen palvelujen tarjoamista¹.

¹ Tämän varauman soveltamiseksi 'postipalveluilla' tarkoitetaan postilain (laki nro 165 vuodelta 1947) 4 §:n 2 momentissa täsmennettyä muiden henkilöiden kirjelähetysten toimittamista (tanin-no-shinsho-no-sotatsu) ja yksityisten toiminnanharjoittajien suorittamaa kirjelähetysten toimittamista koskevassa laissa (laki nro 99 vuodelta 2002) tarkoitettua kirjelähetysten toimittamista (shinshobin-no-ekimu), mutta niihin ei sisälly kyseisessä laissa määriteltyjä erityisiä kirjelähetyspalveluja (tokutei-shinshobin-ekimu). Palveluja, jotka eivät sisälly tähän määritelmään, ovat pakettien, tavaroiden, suoramainontapostin ja aikakauslehtien toimittaminen.

Voimassa olevat
toimenpiteet:

Televiestintälaki (laki nro 86 vuodelta 1984)
Täydentävät säännökset, 5 §
Postilaki (laki nro 165 vuodelta 1947), 2 §
Yksityisten toiminnanharjoittajien suorittamaa kirjelähetysten toimittamista koskeva laki (laki nro 99 vuodelta 2002)
Hevoskilpailulaki (laki nro 158 vuodelta 1948), 1 §
Moottorivenekilpailuja koskeva laki (laki nro 242 vuodelta 1951), 2 §
Polkupyöräkilpailuja koskeva laki (laki nro 209 vuodelta 1948), 1 §
Kilpa-ajaja koskeva laki (laki nro 208 vuodelta 1950), 3 §
Arpajaislaki (laki nro 144 vuodelta 1948), 4 §
Japanin pankkia koskeva laki (laki nro 89 vuodelta 1997), 46 ja 49 §
Rahayksikköä ja metallirahojen liikkeeseenlaskua koskeva laki (laki nro 42 vuodelta 1987), 4 ja 10 §
Urheiluarpajaisia koskeva laki (laki nro 63 vuodelta 1998), 3 §

3 Toimiala: Kaikki toimialat (tunnustamattomat tai teknisesti mahdottomat palvelut)

Osa-ala:

Toimialaluokka:

Asianomaiset
velvoitteet: Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla)
Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla)
Suosituimmuuskohtelu (8.9 ja 8.17 artikla)

Kuvaus: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

1. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat muita palveluja kuin niitä, jotka Japanin hallitus on tunnustanut tai jotka sen olisi pitänyt tunnustaa olosuhteissa, jotka vallitsivat tämän sopimuksen voimaantuloajankohtana.
2. Palvelun, joka on nimenomaisesti luokiteltu JSIC- tai CPC-luokituksessa tämän sopimuksen voimaantuloajankohtana, pitäisi olla Japanin hallituksen tunnustama kyseisenä ajankohtana.
3. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat palvelujen toimittamista missä tahansa sellaisessa palveluntarjonnan muodossa, jossa kyseisen palvelun toimittaminen ei ollut teknisesti mahdollista tämän sopimuksen voimaantuloajankohtana.

Voimassa olevat
toimenpiteet:

4 Toimiala: Ilmailu- ja avaruusteollisuus

Osa-ala: Avaruusteollisuus

Toimialaluokka:

Asianomaiset velvoitteet: Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla)
Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla)
Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla)
Suoritevaatimusten kieltö (8.11 artikla)

Kuvaus: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

1. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat sijoituksia avaruusteollisuuteen.

2. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat palvelujen tarjoamista avaruusteollisuudessa, mukaan lukien seuraavat:
- a) palvelut, jotka perustuvat kannustinsopimuksiin kehittämiseen, tuotantoon tai käyttöön tarvittavan teknologian tuomiseksi saataville;
 - b) tuotantopalvelut palkkio- tai sopimusperusteisesti;
 - c) korjaus- ja huoltopalvelut; ja
 - d) avaruusliikenteen palvelut

Voimassa olevat toimenpiteet:	Valuutta- ja ulkomaankauppalaki (laki nro 228 vuodelta 1949), 27 ja 30 §
-------------------------------	--

5	Toimiala:	Ase- ja räjähdeteollisuus
	Osa-ala:	Aseteollisuus Räjähteiden valmistusteollisuus
	Toimialaluokka:	
	Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla) Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla) Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla) Suoritevaatimusten kieltö (8.11 artikla)
	Kuvaus:	<u>Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa</u> 1. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat sijoituksia aseteteollisuuteen ja räjähteiden valmistusteollisuuteen.

2. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat palvelujen toimittamista aseteteollisuudessa ja räjähteiden valmistusteollisuudessa, mukaan lukien seuraavat:
- a) palvelut, jotka perustuvat kannustinsopimuksiin kehittämiseen, tuotantoon tai käyttöön tarvittavan teknologian tuomiseksi saataville;
 - b) tuotantopalvelut palkkio- tai sopimusperusteisesti; ja
 - c) korjaus- ja huoltopalvelut;

Voimassa olevat
toimenpiteet:

Valmistusteollisuutta koskeva laki (laki nro 145 vuodelta 1953), 5 §
Valuutta- ja ulkomaankauppalaki (laki nro 228 vuodelta 1949), 27 ja 30 §
Hallituksen määräys ulkomaisista suorista sijoituksista (hallituksen määräys nro 261 vuodelta 1980), 3 ja 5 §

6	Toimiala:	Tieto- ja viestintäpalvelut	
	Osa-ala:	Yleisradiotoiminta	
	Toimialaluokka:	JSIC 380	Hallinnollista toimintaa tai taloudellisia liitännäistoimintoja harjoittavat yksiköt
		JSIC 381	Julkiset yleisradiolähetykset, lukuun ottamatta kaapelilähetyksiä
		JSIC 382	Yksityisen sektorin yleisradiolähetykset, lukuun ottamatta kaapelilähetyksiä
		JSIC 383	Kaapelilähetykset
	Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla) Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla) Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla) Suoritevaatimusten kieltö (8.11 artikla)	

Kuvaus:

Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

1. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat sijoituksia yleisradiotoimintaan.
2. Tämän varauman soveltamiseksi 'yleisradiolähetyksellä' tarkoitetaan yleisön suoraan vastaanotettavaksi tarkoitetun televiestinnän lähettämistä (yleisradiotoimintaa koskevan lain 2 §:n 1 mom.), ja siihen ei sisälly tilattavia palveluja, mukaan lukien internetin välityksellä toimitettavat palvelut.

Voimassa olevat
toimenpiteet:

Valuutta- ja ulkomaankauppalaki (laki nro 228 vuodelta 1949), 27 §

Hallituksen määräys ulkomaisista suorista sijoituksista (hallituksen määräys nro 261 vuodelta 1980), 3 §

Radiolaki (laki nro 131 vuodelta 1950), 2 luku

Yleisradiotoimintaa koskeva laki (laki nro 132 vuodelta 1950), 2 ja 5–8 luku

7	Toimiala:	Koulutus ja tukiopetus	
	Osa-ala:	Perusasteen ja keskiasteen koulutuspalvelut	
	Toimialaluokka:	JSIC 811	Lasten päivähoito
		JSIC 812	Alemman perusasteen koulut
		JSIC 813	Ylemmän perusasteen koulut
		JSIC 814	Keskiasteen ja ylemmän keskiasteen koulut
		JSIC 815	Eryityskoulut
		JSIC 819	Varhaiskasvatuksen ja lastenhoidon integroidut keskuks
	Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla)	
		Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla)	

Kuvaus:	<u>Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa</u> Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat perus- ja keskiasteen koulutuspalveluihin liittyviä sijoituksia ja palveluntarjontaa.
Voimassa olevat toimenpiteet:	Koulutusta koskeva perustuslaki (laki nro. 120 vuodelta 2006), 6 § Koululaki (laki nro 26 vuodelta 1947), 2 § Laki yksityisistä kouluista (laki nro 270 vuodelta 1949), 3 § Alle kouluikäisten lasten varhaiskasvatukseen, hoitoon jne. liittyvän kattavan palvelun edistämistä koskeva laki (laki nro 77 vuodelta 2006)

8	Toimiala:	Energia
	Osa-ala:	Sähköyhtiöt Kaasuyhtiöt Ydinenergiayhtiöt
	Toimialaluokka ¹ :	JSIC 0519*1 Metallikaivostoiminta JSIC 2391 Ydinpolttoaine JSIC 281*2 Elektroniset laitteet JSIC 282*2 Elektroniikkaosat JSIC 289*2 Erinäiset elektroniikkaosat, elektroniset laitteet ja elektroniset piirit JSIC 291*2 Sähkön tuotanto-, siirto ja jakelulaitteet JSIC 292*2 Teolliset sähkölaitteet

¹ JSIC-numeroissa tähtimerkinnällä ”*1” tarkoitetaan, että tämän varauman kyseisiin numeroihin sisältyvät toiminnot rajoittuvat ydinmateriaaliin liittyviin toimintoihin. JSIC-numeroissa tähtimerkinnällä ”*2” tarkoitetaan, että tämän varauman kyseisiin numeroihin sisältyvät toiminnot rajoittuvat ydinenergiateollisuuteen liittyviin toimintoihin.

JSIC 2952*2	Paristot (kuiva- ja märkäparistot)
JSIC 296*2	Elektroniset varusteet
JSIC 297*2	Sähkökäyttöiset mittauslaitteet
JSIC 299*2	Erinäiset sähkökoneiden varusteet
JSIC 30*2	Tieto- ja viestintätekniikan elektroniikkalaitteiden valmistus
JSIC 313*2	Laivanrakennus ja laivankorjaus sekä merialusten moottorit
JSIC 3159*2	Erinäisten teollisuustrukkien ja niiden osien ja lisälaitteiden valmistus
JSIC 3199*2	Kuljetusvälineet, muualle luokittelemattomat
JSIC 33	Sähkön tuotanto, siirto ja jakelu
JSIC 34	Kaasun tuotanto ja jakelu
JSIC 8899*2	Jätehuoltotoiminta, muualle luokittelematon
JSIC 9011*2	Konekorjaamot, lukuun ottamatta rakennus- ja kaivosteollisuuden koneita
JSIC 902*2	Elektronisten koneiden, laitteiden ja varusteiden korjaamot

Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla) Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla) Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla) Suoritevaatimusten kieltäminen (8.11 artikla)¹ Suosituimmuuskohtelu (8.17 artikla)
Kuvaus:	<u>Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa</u> Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat sijoituksia kohdassa ”osa-ala” tarkoitettuun energia-alaan ja siinä lueteltujen palvelujen tarjoamista energia-alalla.
Voimassa olevat toimenpiteet:	Valuutta- ja ulkomaankauppalaki (laki nro 228 vuodelta 1949), 27 ja 30 § Hallituksen määräys ulkomaisista suorista sijoituksista (hallituksen määräys nro 261 vuodelta 1980), 3 ja 5 § Sähkölaki (laki nro 170 vuodelta 1964), 5 § Kaasulaki (laki nro 51 vuodelta 1954), 5 § Tietyn radioaktiivisen jätteen loppusijoitusta koskeva laki (laki nro 117 vuodelta 2000), 5 luku

¹ Tätä varaumaa sovelletaan 8.11 artiklan mukaisen velvoitteen osalta ainoastaan toimenpiteisiin, jotka eivät ole ristiriidassa kaupan liittyvistä investointitoimista tehdyn sopimuksen mukaisten velvoitteiden kanssa.

9	Toimiala:	Rahoituspalvelut
	Osa-ala:	Pankki- ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuspalveluita)
	Toimialaluokka:	
	Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.15 artikla) Kansallinen kohtelu (8.16 artikla)
	Kuvaus:	<u>Rajat ylittävä palvelujen kauppa</u> Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat rahoituspalvelujen rajat ylittävää kauppaa pankki- ja muiden rahoituspalvelujen alalla, lukuun ottamatta seuraavia a–d alakohdassa esitettyjä palveluja, joita tarjotaan 8.2 artiklan d alakohdan i alakohdassa määritellysti sekä seuraavia e alakohdassa esitettyjä palveluja, joita tarjotaan 8.2. artiklan d alakohdan ii alakohdassa määritellysti¹: a) arvopaperien kauppa rahoituslaitosten ja muiden Japanissa sijaitsevien tahojen kanssa siten kuin Japanin asiaa koskevissa laeissa ja asetuksissa säädetään;

¹ Tämän varauman a–d alakohdan osalta Japani voi vaatia Euroopan unionin rajat ylittävien rahoituspalvelujen tarjoajien ja rahoitusvälineiden rekisteröintiä tai edellyttää niiltä toimilupaa.

- b) sijoitusrahaston saamistodistuksen ja sijoitustodistuksen myynti arvopaperiyritysten välityksellä Japanissa¹;
- c) seuraavat palvelut yhteissijoitusjärjestelylle:
 - i) sijoitusneuvonta; ja
 - ii) salkunhoitopalvelut, pois lukien
 - A) notariaattipalvelut; ja
 - B) säilytyspalvelut ja toimeksiantojen toteutuspalvelut, jotka eivät liity yhteissijoitusjärjestelyn hoitoon².
- d) taloudellisten tietojen hankinta ja siirto sekä rahoitusalan tietojenkäsittely, joita tarkoitetaan 8.59 artiklan a alakohdan ii alakohdan K alakohdassa sekä neuvonta ja muut liitännäispalvelut, ei kuitenkaan pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvä välitystoiminta, siten kuin tarkoitetaan 8.59 artiklan a alakohdan ii alakohdan L alakohdassa; ja
- e) 8.59 artiklan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitetut palvelut.

Voimassa olevat toimenpiteet: Rahoitusväline- ja arvopaperipörssilaki (laki nro 25 vuodelta 1948), 29, 29-2 ja 61 §

¹ Asiakashankintaa saavat tehdä ainoastaan Japanissa toimivat arvopaperiyritykset.
² Tässä varaumassa 'yhteissijoitusjärjestelyllä' tarkoitetaan rahoitusvälinealan toimijaa, joka harjoittaa sijoitustenhoidtoimintaa rahoitusväline- ja arvopaperipörssilain (laki N:o 25 vuodelta 1948) mukaisesti.

10	Toimiala:	Finanssipalvelut
	Osa-ala:	Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut
	Toimialaluokka:	
	Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.15 artikla) Kansallinen kohtelu (8.16 artikla)
	Kuvaus:	<u>Rajat ylittävä palvelujen kauppa</u> Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat finanssipalvelujen rajat ylittävää kauppaa vakuutustoiminnan ja siihen liittyvien palvelujen alalla, lukuun ottamatta seuraavia palveluja riippumatta siitä, tarjoaako niitä Euroopan unionin alueelle sijoittautunut Euroopan unionin finanssipalvelujen tarjoaja päämiehenä, välittäjän kautta vai välittäjänä 8.2 artiklan d alakohdan i alakohdassa ja d alakohdan ii alakohdassa määritellysti ¹ :

¹ Vakuutusten välityspalveluja saa tarjota vain sellaisten vakuutussopimusten tapauksessa, joiden tarjoaminen on sallittua Japanissa.

- a) seuraavia riskejä koskevat vakuutukset:
 - i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruuteen laukaisu ja avaruuskuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kokonaan tai osittain jonkin tai kaikki seuraavista: kuljetettava tavara, kuljetusväline sekä niistä mahdollisesti syntyvät vastuut; ja
 - ii) kansainvälinen kauttakulikutavara; ja
- b) jälleen- ja edelleenvakuutus ja vakuutukseen liittyvät palvelut siten kuin tarkoitetaan 8.59 artiklan a alakohdan i alakohdan D alakohdassa.

Voimassa olevat toimenpiteet:	Vakuutustoimintalaki (laki nro 105 vuodelta 1995), 185, 186, 275, 276, 277, 286 ja 287 §, Hallituksen määräys vakuutustoimintalain täytäntöönpanosta (valtioneuvoston päätös nro 425 vuodelta 1995), 19 ja 39-2 §, Ministeriön asetus vakuutustoimintalain täytäntöönpanosta (valtiovarainministeriön asetus nro 5 vuodelta 1996), 116 ja 212-6 §.
-------------------------------	---

11	Toimiala:	Kalatalous ja kalatalouteen liittyvät palvelut
	Osa-ala:	Kalatalous aluemerellä, sisävesillä, talousvyöhykkeellä ja mannerjalustalla
	Toimialaluokka:	JSIC 031 Merikalastus JSIC 032 Sisävesikalastus JSIC 041 Vesiviljely meressä JSIC 042 Vesiviljely sisävesillä JSIC 8093 Virkistyskalastusretkien järjestäminen
	Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla) Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla) Suosituimmuuskohtelu (8.9 ja 8.17 artikla) Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla) Suoritevaatimusten kielto (8.11 artikla)
	Kuvaus:	<u>Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa</u> 1. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat sijoituksia kalatalouden palveluihin Japanin aluemerellä, sisävesillä, talousvyöhykkeellä ja mannerjalustalla sekä tällaisten palvelujen tarjoamista.

2. Tämän varauman soveltamiseksi 'kalastaloudella' tarkoitetaan vesiluonnonvarojen hyödyntämistä ja viljelyä, mukaan lukien seuraavat kalatalouteen liittyvät palvelut:
- a) vesiluonnonvarojen tutkiminen ilman hyödyntämistä;
 - b) vesiluonnonvarojen houkutuskeinojen käyttö;
 - c) kalasaaliiden säilytys ja jalostus;
 - d) kalasaaliiden ja kalastustuotteiden kuljettaminen; ja
 - e) toimitukset muille kalastukseen käytettäville aluksille.

Voimassa olevat
toimenpiteet:

Valuutta- ja ulkomaankauppalaki (laki nro 228 vuodelta 1949), 27 §

Hallituksen määräys ulkomaisista suorista sijoituksista (hallituksen määräys nro 261 vuodelta 1980), 3 §

Ulkomaiden kansalaisten kalastustoimintaa säätelevä laki (laki nro 60 vuodelta 1967), 3, 4 ja 6 §

Laki kalastusta koskevien suvereniteettioikeuksien käytöstä talousvyöhykkeellä (laki nro 76 vuodelta 1996) 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ja 14 §

12 Toimiala: Maakiinteistökauppa

Osa-ala:

Toimialaluokka:

Asianomaiset velvoitteet: Markkinoille pääsy (8.7 artikla)
Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla)
Suosituimmuuskohtelu (8.9 ja 8.17 artikla)

Kuvaus: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

1. Maaomaisuuden hankintaan tai vuokraamiseen Japanissa voidaan soveltaa hallituksen määräyksellä ulkomaan kansalaisia tai ulkomaalaisia oikeushenkilöitä koskevia kieltoja tai rajoituksia, jos Japanin kansalaisille tai oikeushenkilöille on asetettu samanlaisia tai vastaavia kieltoja tai rajoituksia kyseisessä toisessa maassa.
2. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat maatalousmaan hankkimista Japanissa¹.

Voimassa olevat toimenpiteet: Ulkomaalaisten maanomistusta koskeva laki (laki nro 42 vuodelta 1925), 1 §
Maatalousmaata koskeva laki (laki nro 229 vuodelta 1952), 2, 3, 6 ja 7 §

¹ Tässä varaumassa 8.7 artiklan mukaiseen velvoitteeseen viitataan vain siksi, että voidaan ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät maatalousmaan hankkimiseen Japanissa. Kun on kyse maatalousmaan hankkimisesta Japanissa, voidaan ottaa käyttöön ainoastaan toimenpiteitä, jotka eivät ole muiden kuin 8.7 artiklan velvoitteiden vastaisia.

13 Toimiala: Lainvalvonta- ja vankeinhoitopalvelut sekä sosiaalipalvelut

Osa-ala:

Toimiala

Luokitus:

Asianomaiset
velvoitteet:

Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla)
Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla)
Suosituimmuuskohtelu (8.9 ja 8.17 artikla)
Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla)
Suoritevaatimusten kieltö (8.11 artikla)

Kuvaus:

Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat sijoituksia lainvalvonta- ja vankeinhoitopalveluihin sekä seuraavassa lueteltuihin yleisiä tarkoituksia varten perustettuihin tai ylläpidettäviin sosiaalipalveluihin tai tällaisten palvelujen tarjoamista: toimeentuloturva tai -vakuutus, sosiaaliturva tai -vakuutus, sosiaalietuudet, julkinen koulutus, terveydenhuolto, lastenhoito ja julkinen asuntotuotanto.

Voimassa olevat
toimenpiteet:

14	Toimiala:	Turvallisuus- ja vartiointipalvelut
	Osa-ala:	
	Toimialaluokka:	JSIC 923 Vartiointipalvelut
	Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla) Kansallinen kohtelu (8.16 artikla)
	Kuvaus:	<u>Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa</u> Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat turvallisuus- ja vartiointipalvelujen tarjoamista.
	Voimassa olevat toimenpiteet:	Turvallisuustoimintaa koskeva laki (laki nro 117 vuodelta 1972), 4 ja 5 §

15 Toimiala: Kaikki toimialat

Osa-ala:

Toimialaluokka:

Asianomaiset Suosituimmuuskohtelu (8.9 ja 8.17 artikla)
velvoitteet:

Kuvaus:

Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa

1. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään Euroopan unionin palveluille, palveluntarjoajille, sopimuksen piiriin kuuluville yrityksille tai yrittäjille missä tahansa määrin vähemmän edullinen kohtelu kuin kohtelu, jonka Japani myöntää kolmannen maan palveluille, palveluntarjoajille, yrityksille tai yrittäjille, jos Japani on velvollinen myöntämään minkä tahansa kohtelun kyseisen kolmannen maan palveluille, palveluntarjoajille, yrityksille tai yrittäjille tämän sopimuksen voimaantulopäivänä voimassa olevan tai ennen sitä allekirjoitetun kahdenvälisen tai monenkeskisen sopimuksen nojalla, lukuun ottamatta TPP-sopimusta¹ (jäljempänä tällaiseen kahdenväliseen tai monenkeskiseen sopimukseen viitataan tässä varaumalla ilmaisulla ”aikaisempi sopimus”).

¹ Tässä varaumassa ’TPP-sopimuksella’ tarkoitetaan Aucklandissa 4 päivänä helmikuuta 2016 allekirjoitettua Tyynenmeren kumppanuussopimusta tai muuta palveluja ja investointeja koskevaa kansainvälistä sopimusta, joka täyttää seuraavat edellytykset:

- a) siinä määrätään palveluja, palveluntarjoajia, yrityksiä tai yrittäjiä koskevasta pääosin vastaavasta vapauttamisesta ja suojasta kuin Aucklandissa 4 päivänä helmikuuta 2016 allekirjoitetussa Tyynenmeren kumppanuussopimuksessa; ja
- b) sen ovat allekirjoittaneet kaikki seuraavat valtiot: Japani, Australia, Uusi-Seelanti, Peru, Singapore, Malesia, Vietnam, Kanada, Meksiko, Brunei Darussalamin valtio ja Chile.

2. Jos 1 kohdassa määrättyä Japanin oikeutta ei ole rajoitettu ja jos TPP-sopimus on voimassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tai ennen sitä, Japani ei myönnä Euroopan unionin palveluille, palveluntarjoajille, yrityksille tai yrittäjille vähemmän edullista kohtelua kuin TPP:n jäsenen¹ palveluille, palveluntarjoajille, yrityksille tai yrittäjille TPP-sopimuksella samanlaisissa oloissa myönnetty kohtelu riippumatta siitä, onko Japani liittynyt aikaisempaan sopimukseen taikka pysynyt sen osapuolena tai eronnut siitä.²

¹ Tässä varaumassa 'TPP:n jäsenellä' tarkoitetaan mitä tahansa valtiota tai erillistä tullialuetta, jonka osalta TPP-sopimus tulee voimaan.

² Selvyyden vuoksi todetaan, että varauma ei sisällä myöhempiä uudelleentarkasteluja, muutoksia tai vapauttamista kyseisten sopimusten mukaisesti, jos 1 kohdassa tarkoitetun aikaisemman sopimuksen mukainen palvelujen, palveluntarjoajien, yritysten tai yrittäjien kohtelu myönnetään uudelleen kyseisten myöhempien uudelleentarkastelujen, muutosten tai vapauttamisen tuloksena.

3. Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään erilliskohtelu maille muun kahdenvälisen tai monenkeskisen sopimuksen kuin aikaisemman sopimuksen tai TPP-sopimuksen nojalla, joka koskee
 - a) kalataloutta; tai
 - b) meriasioita, mukaan lukien meripelastus.

Voimassa olevat
toimenpiteet:

16	Toimiala:	Maatalous
	Osa-ala:	Lypsykarjatalous Lihakarjatalous
	Toimialaluokka:	JSIC 0121 Lypsykarjatalous JSIC 0122 Lihakarjatalous
	Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy (8.7 artikla)
	Kuvaus:	<u>Sijoitustoiminnan vapauttaminen</u> Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat lypsykarja- ja lihakarjataloutta.
	Voimassa olevat toimenpiteet:	Laki lypsykarja- ja lihakarjatuotannon edistämisestä (laki nro 182 vuodelta 1954), 10 §

17	Toimiala:	Liikenne / Liike-elämän palvelut
	Osa-ala:	Lentoliikenne
	Toimialaluokka:	
	Asianomaiset velvoitteet:	Suosituimmuuskohtelu (8.9 ja 8.17 artikla)
	Kuvaus:	<u>Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa</u> Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa lentoliikenteeseen liittyvän kahdenvälisen tai monenkeskisen sopimuksen nojalla toimenpiteitä, jotka koskevat 8.6 artiklan 2 kohdan b alakohdan i–iv alakohdassa ja 8.14 artiklan 2 kohdan b alakohdan i–iv alakohdassa tarkoitettuja palveluja.
	Voimassa olevat toimenpiteet:	

18 Toimiala: Liikenne

Osa-ala:

Toimialaluokka:

Asianomaiset velvoitteet: Markkinoille pääsy (8.7 ja 8.15 artikla)
Kansallinen kohtelu (8.8 ja 8.16 artikla)
Suosituimmuuskohtelu (8.9 ja 8.17 artikla)
Ylempi johto ja hallitukset (8.10 artikla)
Suoritevaatimusten kielto (8.11 artikla)

Kuvaus: Sijoitustoiminnan vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelujen kauppa
Japani varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat vesiliikennepalveluja, kabotaasi mukaan lukien, alusten vuokrausta tai leasingvuokrausta vesiliikennepalveluja varten ja vesiliikenteen liitännäispalveluja.
Tämän varauman soveltamiseksi vesiliikennepalvelujen ulkopuolelle jätetään valtameriliikenne (JSIC 451) ja rannikkovesiliikenne (JSIC 452).

Voimassa olevat toimenpiteet:
